

Dù chỉ với nửa quả chà là .. !

[Tiếng Việt – Vietnamese – فيتنامية]

Abdul Malik Al-Qaasim

Dịch thuật: Abu Zaytune Usman Ibrahim

Kiểm duyệt: Abu Hisaan Ibnu Ysa

2014 - 1436

IslamHouse.com

ولو بشق تمرّة

« باللغة الفيتنامية »

عبد الملك القاسم

ترجمة: أبو زيتون عثمان إبراهيم

مراجعة: أبو حسان محمد زين بن عيسى

2014 - 1436

IslamHouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Nhân danh Allah
Đáng Rất mực Độ lượng
Đáng Rất mực Khoan dung

Lời mở đầu

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْكَرِيمِ الْمُتَفَضِّلِ بِالْعَطَايَا وَالْإِحْسَانِ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ
عَلَى أَجْوَدِ النَّاسِ وَأَبْرَهْمِ، نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ، أَمَّا بَعْدُ:

Mọi lời ca ngợi và tán dương kính dâng lên Allah, Đáng Quảng Đại, Đáng Ân Phúc trong việc ban phát và tử tế; cầu xin bằng an và phúc lành cho vị rộng lượng và đức hạnh nhất trong nhân loại, Nabi của chúng ta Muhammad, và cho gia quyến của Người cùng tất cả các bạn đạo của Người.

Quả thật, Allah ﷻ đã mở những cánh cửa Rộng lượng và Quảng đại của Ngài cho chúng ta, Ngài đã ban cho chúng ta nhiều nguồn ân huệ khác nhau, Ngài ban cho chúng ta nào là vườn tược, ruộng nương với cây trái và hoa màu, nào là động vật dùng làm nguồn thực phẩm với thịt và sữa thơm ngon, nào là những tài nguyên trong lòng đất như vàng bạc, châu báu và các khoáng sản hữu ích, ...; Ngài đã đặt biệt ban cấp không biết bao nhiêu nguồn tài sản và của cải vật chất và đặt ở nơi bàn tay con người để họ có thể sống một đời sống phúc lành và tiện nghi, Ngài đã chu cấp và nuôi dưỡng họ với những bổng lộc ngon lành, phong phú và dồi dào. Mặc dù với sự ban phát to lớn và vô số ân huệ thế kia nhưng một số người trong nhân loại

Dù chi với nửa quả chà là . . !

lại trở nên hẹp hòi, ích kỷ và keo kiệt, luôn chỉ biết “nắm chặt bàn tay” không muốn chia sẻ với những mảnh đời kém may mắn hơn.

Đó chính là lý do tôi muốn đề cập đến cũng như nêu ra ân phúc của việc làm Sadaqah (bố thí bằng lòng hảo tâm) và sự ảnh hưởng của nó đối với cuộc sống trần gian cũng như ở cõi Đời Sau qua lời phán của Allah ﷻ, qua Sunnah của Thiên sứ Muhammad ﷺ và qua các tấm gương ngoan đạo và đức hạnh của các vị Salaf (thế hệ tiền nhân: các Sahabah, các Tabieen) ngoan đạo.

Đây là phần thứ 16 từ bộ “**Chúng ta đang ở đâu trong nhóm người này?**” mang tựa đề “**Dù chỉ với nửa quả chà là!**”, trong đó, chứa đựng các câu Kinh, các Hadith cùng với những “lời hay ý đẹp” khuyến khích và thúc giục việc làm Sadaqah. Và người hạnh phúc nhất là người luôn được Allah ﷻ ủy thác những điều tốt đẹp!

Câu xin Allah ﷻ thu nhận tất cả chúng ta, cha mẹ của chúng ta vào Thiên Đàng của Ngài, nơi của đời sống hạnh phúc bất tận và trường tồn trong những ngôi vườn xanh tươi bên dưới có các dòng sông chảy.

**Abdul Malik bin Muhammad bin
Abdur Rahman Al-Qaasim**

Nhập đề

Allah TỐI Cao và Ân Phúc phán mô tả về các bề tôi ngoan đạo và đức hạnh của Ngài:

﴿كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ ﴿١٧﴾ وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿١٨﴾ وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿١٩﴾﴾ [سورة الذاريات: ١٧ - ١٩]

﴿Ban đêm họ thường ít ngủ (vì thức để dâng lễ nguyện Salah, tụng niệm). Và họ thường cầu xin tha thứ tội lỗi vào những lúc trước hừng đông. Và trong tài sản của họ, có phần qui định dành cho người ăn xin và người túng thiếu nhưng không xin xỏ.﴾ (Chương 51 – Azd-zdariyat, câu 17-19).

Allah ﷻ hứa rằng Ngài sẽ hoàn trả lại cho những ai chi dùng cho con đường chính nghĩa của Ngài, và Ngài là Đấng Quảng Đại và Rất mực Rộng Lượng không bao giờ làm trái với lời hứa của Ngài, Ngài phán:

﴿وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِّن شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ ﴿٣٩﴾﴾ [سورة سباء: ٣٩]

﴿Và bất cứ của cải nào mà các người chi dùng (cho chính nghĩa của Allah) thì sẽ được Ngài hoàn lại.﴾ (Chương 34 – Saba', câu 39).

Allah ﷻ phán cho biết rằng không những Ngài ban công đức cho những ai chi dùng cho con đường chính nghĩa của Ngài mà Ngài còn nhân thêm và nhân thêm rất nhiều cho phần công đức đó:

﴿مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضْعِفُهُ لَهُ وَأُضْعَافًا كَثِيرَةً﴾ [البقرة: 245].

﴿**Ai là người cho Allah mượn một món vật tốt thì Ngài sẽ trả lại gấp đôi và nhiều hơn nữa.**﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 245).

Allah ﷻ phán bảo rằng những ai chi dùng cho chính nghĩa của Ngài sẽ được ban công đức, và sẽ được ban cho sự bình an và hạnh phúc ở cõi đời này và ở cõi Đời Sau:

﴿الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ [البقرة: ٢٧٤].

﴿**Những ai chi dùng tài sản của họ (vào việc từ thiện) cả đêm lẫn ngày một cách kín đáo hay công khai, sẽ được nhận phần thưởng nơi Thượng Đế của họ và họ sẽ không phải lo sợ cũng như sẽ không phải buồn phiền.**﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 274).

Có rất nhiều câu Kinh khuyến khích và thúc giục việc làm Sadaqah trong Qur'an, và việc chi dùng tài sản làm Sadaqah được coi là việc chiến đấu cho con đường chính nghĩa của Allah ﷻ, Ngài phán:

﴿إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعَدًّا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِنَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

﴿[سورة التوبة: 111]

﴿Quả thật, Allah đã mua từ những người có đức tin sinh mạng và tài sản của họ để đổi lại cho họ Thiên Đàng. Họ đã chiến đấu cho Chính nghĩa của Allah, họ đã giết địch và bị địch giết. Đó là một lời hứa đã ràng buộc Ngài (Allah) trong Kinh Tawrah, Injil, và Qur'an. Và ai giữ trọn lời hứa hơn Allah? Bởi thế, hãy hoan hỉ với sự đổi chác mà các ngươi đã mặc cả với Ngài. Và đó là một thành quả vô cùng to lớn.﴾ (Chương 9 – Attawbah, câu 111).

Sadaqah là hình thức tốt nhất để đến gần Allah ﷻ, nó tốt hơn cả việc đi chiến đấu Jihad đối với thời điểm có nạn đói.

Sadaqah làm giảm bớt hoàn cảnh bất hạnh, đáp ứng cho người cần, làm no người đói, tạo niềm vui cho trẻ thơ và sự phấn khởi trong lòng người già, mang lại hạnh phúc và ấm áp trong tình đồng đạo Muslim. Sadaqah thể hiện hình ảnh của sự tương thân tương ái, lá lành đùm lá rách, thể hiện tình yêu thương giữa những người Muslim với nhau.

Nói về Sadaqah thì có nhiều Hadith của Thiên sứ Muhammad ﷺ làm tinh thần phấn chấn, tâm hồn thanh thản, thôi thúc người Muslim bước đi tìm đến Thiên Đàng nơi rộng lớn như các tầng trời và trái đất, trên con đường một cách an toàn và bình yên.

Thiên sứ của Allah ﷻ nói:

((اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ)) متفق عليه.

“Các ngươi hãy sợ Hỏa Ngục dù chỉ với nửa quả chà là”
(Albukhari, Muslim).

((الصَّوْمُ جَنَّةٌ وَالصَّدَقَةُ تُطْفِئُ الحَطِيبَةَ كَمَا يُطْفِئُ المَاءُ النَّارَ)) رواه الترمذي وابن ماجه وأحمد وصححه الألباني في صحيح الترغيب والترهيب.

“Nhịn chay là tấm chắn bảo vệ, Sadaqah dập tắt tội lỗi giống như nước dập tắt lửa” (Tirmizdi, Ibnu Ma-jah, Ahmad, và Sheikh Albani xác nhận Hadith Sahih trong Sahih Attargheeb Wattarheeb).

Ông Abu Huroiroh ﷺ thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ الإمامُ العَادِلُ ، وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ رَبِّهِ ، وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ فِي المَسَاجِدِ ، وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللهِ اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ ، وَرَجُلٌ طَلَبْتُهُ امْرَأَةً دَاتٌ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ إِنِّي أَخَافُ اللهُ. وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ أَخْفَى حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ ، وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللهُ خَالِيًا فَقَاصَتْ عَيْنَاهُ)) متفق عليه.

“Bảy tốp người được Allah che bóng mát dưới bóng mát của Ngài vào Ngày không có bất cứ bóng mát nào ngoài bóng mát của Ngài: vị Imam công bằng và chính trực; người thanh niên năng thờ phượng Thượng Đế của y; người đàn ông gắn trái tim của mình trong Masjid; hai người yêu thương nhau vì Allah, họ hợp lại và chia tay nhau đều vì Ngài; người đàn ông khi được một người phụ nữ có địa vị và sắc đẹp quyến rũ thì y nói rằng quả thật tôi sợ Allah; người làm Sadaqah một cách thầm kín và lặng lẽ đến nỗi tay trái không hề biết tay phải đã chi ra những gì; và người luôn nghĩ tới Allah khi ở một mình với đôi mắt tuôn dòng lệ” (Albukhari, Muslim).

Ông Anas bin Malik ؓ nói: “Bất cứ ai hỏi xin Thiên sứ của Allah ﷺ một thứ gì trên tôn giáo Islam thì Người đều cho. Quả thật, có một người đàn ông đến gặp Người ﷺ, Người đã cho người đàn ông đó cả một đàn cừu giữa hai ngọn núi. Người đàn ông đó trở về nơi của y và nói với người dân của mình: Này hỡi mọi người, các người hãy vào Islam, bởi quả thật Muhammad cho đi mà không sợ nghèo ...” (Muslim).

Xin báo tin vui cho những người còn phân vân và do dự trong việc làm Sadaqah qua lời của vị tuyệt đối trung thực không bao giờ nói theo sở thích của bản thân:

((مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلَّا عِزًّا وَمَا تَوَاضَعُ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ)) رواه مسلم.

“Sadaqah không làm giảm hụt tài sản, Allah không gia tăng sự xí xỏ cho bất cứ người bẽ tội nào ngoại trừ đó là điều vinh dự mà Ngài dành cho y, và bất cứ ai khiêm tốn vì Allah thì Ngài sẽ nâng người đó lên” (Muslim).

((قَالَ اللَّهُ أَنْفِقْ يَا ابْنَ آدَمَ أَنْفِقْ عَلَيْكَ)) متفق عليه.

“Allah Tội Cao phán: Này con cháu Adam! Hãy chi dùng (cho con đường chính nghĩa của Allah) rồi Ngài sẽ chu cấp lại cho người” (Albukhari, Muslim).

Nói về hình ảnh đua nhau làm từ thiện của các vị Sahabah ؓ: Ông Umar bin Al-Khattab ؓ nói: Thiên sứ của Allah ﷺ ra lệnh bảo chúng tôi làm Sadaqah, tài sản của tôi luôn sẵn sàng cho việc đó. Lúc đó, tôi nói với lòng: Ngày hôm nay mình nhất định sẽ hơn Abu Bakr. Tôi đã mang đến một nửa tài sản của tôi. Thiên sứ của Allah ﷺ nói với tôi: **“Anh chừa lại**

những gì cho gia đình của anh?” Tôi nói: bằng với phần này. Rồi Abu Bakr mang đến tất cả những gì ông có được. Thiên sứ của Allah ﷺ hỏi ông ấy: **“Anh chừa lại những gì cho gia đình của anh?”** Ông ấy nói: Tôi để lại cho họ Allah và Thiên sứ của Ngài. Tôi nói với ông ấy: Tôi thực sự không bao giờ có thể tranh đua được với anh. (*Abu Dawood và Tirmizdi*).

Học giả Ibnu Al-Qayyim ﷺ nói: “Những Hadith, trí tuệ, cảm nhận của bản năng cũng như sự trải nghiệm của các cộng đồng và xã hội – cho dù có khác nhau về sắc tộc, văn hóa và tín ngưỡng – đã chứng minh rằng để đến gần với Allah ﷻ, Thượng Đế của vũ trụ và muôn loài, cũng như để tìm kiếm được sự hài lòng của Ngài thì phải sống tốt và tử tế với chúng sinh của Ngài, đó là một trong những nguyên nhân lớn nhất gặp được mọi điều tốt lành; còn điều ngược lại với sự sống tốt và đối xử tử tế với chúng sinh của Allah ﷻ là một trong những nguyên nhân lớn nhất gặp phải toàn điều xấu. Sự tìm kiếm ân huệ của Allah ﷻ cũng như việc phòng tránh những điều dữ luôn song hành với việc tuân lệnh Ngài, tiến đến gần bên Ngài và sự tử tế, tốt bụng và rộng lượng với chúng sinh của Ngài.”

Học giả Ibnu Al-Qayyim ﷺ cũng nói: “Ai thương xót các bê tôi của Allah ﷻ thì Allah sẽ thương xót người đó, ai nhân từ với họ thì Ngài sẽ nhân từ với người đó, ai đối xử tốt với họ thì Ngài sẽ đối xử tốt với người đó, ai rộng lượng với họ thì Ngài sẽ rộng lượng với người đó, ai mang lại điều hữu ích cho họ thì Ngài sẽ ban điều hữu ích cho người đó, ai che giấu những điều xấu hổ và không tốt của họ thì Ngài sẽ che giấu điều không tốt đẹp của người đó, ai ngăn cản điều tốt lành của họ thì Ngài sẽ ngăn cản điều tốt lành cho người đó, ai cư xử với tạo vật của Allah ﷻ như thế nào thì Ngài sẽ cư xử với người đó như thế đó ở trên đời này và ở cõi Đời Sau; Allah ﷻ

đôi với người bề tôi của Ngài tương ứng theo những gì mà người bề tôi đối xử với tạo vật của Ngài”.

Những hình ảnh về tình yêu thương và trái tim luôn nghĩ tới nhau giữa tình anh em đồng đạo trong Islam đã được lịch sử gìn giữ trải qua bao thời đại. Một trong những hình ảnh tiêu biểu cho nghĩa cử cao đẹp này là những gì được Umar رضي الله عنه kể lại, ông nói: “Một vị Sahabah trong các vị Sahabah của Thiên sứ ﷺ được biếu cho một cái đầu cừu thì y nói: “quả thật, có một người anh em cần nó hơn tôi”. Thế là, y mang nó để tìm đến người kia, người kia lại mang đi cho người anh em khác vì nghĩ rằng người đó cần hơn mình, cứ như thế, cái đầu cừu được di chuyển lần lượt từ người này đến người khác thành một vòng tròn và cuối cùng trở lại cho người đầu tiên”. (*Al-Ihya' 3/273*).

Đó là phẩm chất đạo đức cao đẹp của họ, là nghĩa cử cao quý của tình anh em đồng đạo.

Yahya bin Mu'aaz nói: Tôi không biết có hạt nào mang trọng lượng của những quả núi trên thế gian này ngoài những hạt Sadaqah. (*Al-Ihya' 1/267*).

Abdullah رضي الله عنه con trai của Umar رضي الله عنه, khi nào có một thứ gì đó từ tài sản của ông mà ông yêu thích rất nhiều thì ông lập tức chi dùng nó cho con đường chính nghĩa của Allah ﷻ ⁽¹⁾; và đó cũng là sự chấp hành theo lời phán của Allah ﷻ:

﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا حُبَبْتُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ﴾

[سورة آل عمران : ٩٢]

(1) Wafiyaat Al'ayaan 3/30.

﴿Các người sẽ không bao giờ đạt đến mức đạo đức trừ phi các người chi dùng (cho chính nghĩa của Allah) những vật mà các người yêu thích nhất; và bất cứ vật gì các người chi ra thì quả thật Allah đều biết rõ.﴾ (Chương 3 – Ali-Imran, câu 92).

Đa số người ngày nay khi nào cái áo bị cũ hay đôi dép sắp đứt quai thì họ mang cho người nghèo, giống như là chỉ muốn đếm vút những thứ không cần nữa cho xong ..

Học giả Abu Allayth Assamurqundi nói: Người phải làm Sadaqah với những gì ít hay nhiều, bởi quả thật trong Sadaqah có mười điều tốt đẹp được khen ngợi: năm điều trên thế gian và năm điều ở cõi Đời Sau; năm điều trên thế gian là:

Điều thứ nhất: Tẩy sạch tài sản như Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((إِنَّ الْبَيْعَ يَحْضُرُهُ اللَّغْوُ وَالْحَلْفُ وَالْكَذِبُ فَشُوبُوهُ بِالصَّدَقَةِ)) رواه أبو دواد والنسائي وابن ماجه وأحمد.

“Quả thật trong buôn bán thường có lời thô tục, dối trá, thề thốt, bởi thế, các người hãy làm sạch những thứ đó bằng Sadaqah” (Abu Dawood, Annasa-i, Ibnu Ma-jah và Ahmad).

Điều thứ hai: Thanh lọc cơ thể khỏi những tội lỗi như Allah Tối Cao phán:

﴿حُذِّ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا﴾ [سورة التوبة: ١٠٣]

﴿(Hỡi Sứ giả!) Hãy nhận lấy của bố thí từ tài sản của họ để tẩy sạch và thanh lọc họ.﴾ (Chương 9 – Attawbah, câu 103).

Điều thứ ba: Tránh được những tai họa và bệnh tật như Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((دَاوُوا مَرْضَاكُمْ بِالصَّدَقَةِ)) رواه أبو داود.

“**Các người hãy chữa bệnh của các người bằng Sadaqah**”
(*Abu Dawood*).

Điều thứ tư: Mang lại niềm vui cho người nghèo khó, và việc làm tốt nhất là việc làm mang lại niềm vui cho những người có đức tin.

Điều thứ năm: Mang lại hồng phúc cho nguồn tài sản và của cải cũng như làm gia tăng bổng lộc như Allah ﷻ phán:

﴿وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ﴾ [سورة سباء: ٣٩]

﴿**Và bất cứ của cải nào mà các người chi dùng (cho chính nghĩa của Allah) thì sẽ được Ngài hoàn lại.**﴾ (Chương 34 – Saba’, câu 39).

Năm điều mà việc làm Sadaqah mang lại cho Đời Sau:

Điều thứ nhất: Việc Sadaqah sẽ trở thành bóng râm che mát cho người thực hiện nó khỏi cái nóng khắc nghiệt và dữ dội vào Ngày Phục Sinh.

Điều thứ hai: Làm giảm đi sự thanh toán và phán xét.

Điều thứ ba: Tăng trọng lượng cho những việc làm công đức và ân phước trên chiếc cân.

Điều thứ tư: Vượt qua cây cầu Sirat

Điều thứ năm: Gia tăng cấp bậc nơi Thiên Đàng.

Sadaqah là việc làm mang lại nhiều ân phúc và công đức, là điều mà Allah ﷻ hài lòng, là sự noi theo tấm gương tốt đẹp và cao cả của Thiên sứ Muhammad ﷺ cũng như những người ngoan đạo.

Học giả Ibnu Al-Qayyim ﷺ nói: Quả thật, Sadaqah giải thoát khỏi sự trừng phạt của Allah Tối Cao, những điều tội lỗi và sai quấy của người bề tôi sẽ hủy diệt y nhưng Sadaqah đến chuộc lại y khỏi sự trừng phạt. Cũng chính vì lẽ này mà Thiên sứ của Allah ﷻ đã nói trong một Hadith Sahih được ghi lại khi Người thuyết giảng cho phụ nữ vào ngày Eid:

((يَا مَعْشَرَ النِّسَاءِ تَصَدَّقْنَ وَلَوْ مِنْ حُلِيِّكُنَّ فَإِنَّكُنَّ أَكْثَرُ أَهْلِ جَهَنَّمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ)) رواه الترمذي وأحمد.

“Ngày hội toàn thể phụ nữ, quý chị em hãy làm Sadaqah cho dù phải dùng đến nữ trang của mình bởi quả thật cư dân đông nhất nơi Hỏa Ngục vào Ngày Phán Xét là phụ nữ”
(*Tirmizdi và Ahmad*).

Lời của Thiên sứ ﷻ như muốn kêu gọi những người phụ nữ nên làm Sadaqah để chuộc lấy bản thân họ khỏi Hỏa Ngục.

Ảnh hưởng của Sadaqah đối với bản thân mỗi người đã quá rõ ràng, nó mang lại hồng phúc cho tài sản và con cái đồng thời đẩy lùi những tai họa và những điều không lành; và mỗi lần người bề tôi làm Sadaqah là mỗi lần y tìm thấy niềm vui và sự thanh thản ở tinh thần và trong tâm hồn.

Những ai chi dùng tài sản và của cải cho con đường chính nghĩa của Allah hãy nhớ lấy lời của Ja'far bin Muhammad khi ông nói với Sufyaan Ath-Thawri: “Việc thiện

Dù chi với nửa quả chà là . . !

tốt sẽ không được hoàn tất ngoại trừ với ba điều: khẩn trương thực hiện, coi việc thiện đó nhỏ bé (dù nó rất to lớn) và thực hiện một cách âm thầm kín đáo”.⁽²⁾

Một trong những hình ảnh Sadaqah cao đẹp là việc làm của Ibu Umar tức Abdullah con trai của Umar (câu xin Allah hài lòng về hai người họ): quả thật, ông thường chi ra cho một buổi hội họp của Islam ba mươi ngàn Dirham để rồi nguyên tháng trong những bữa ăn của ông không hề có thịt.⁽³⁾

Quý đồng đạo thân hữu:

Các bậc tiền nhân ngoan đạo đã thường tiến về phía trước chứ không lùi lại ở phía sau trong việc làm Sadaqah, họ thường khẩn trương và vội vã chứ không chậm chạp và nặng nề trong việc làm đó, họ cố gắng gieo trồng trên thế gian và thu hoạch ở cõi Đời Sau, cuộc sống trần gian đối với họ chỉ là phương tiện để họ di chuyển đến với Allah ﷻ, tài sản và của cải đối với họ chỉ là thứ để họ tìm kiếm sự hài lòng nơi Allah ﷻ, họ chỉ luôn làm theo những gì Allah ﷻ ra lệnh, cuộc sống thế tục này đối với họ chỉ là một nơi thấp hèn và tạm bợ không có gì phải lưu luyến.

Sheikh Islam Ibnu Taymiyah ﷺ nói: Người bề tôi nên dùng tài sản và của cải một cách rộng lượng để mang lại hồng phúc cho bản thân, chớ dùng tài sản và của cải một cách lãng phí và vô nghĩa; hãy coi tiền tài và của cải có được như là cái nhà vệ sinh chỉ dùng đến khi cần chứ không đặt nặng trong tim mình.⁽⁴⁾

(2) Sifah Assafwah 2/169, Huliyah Al-Awliya' 3/198.

(3) Asseer 3/218.

(4) Bộ Fata-wa tổng hợp 10/662.

Yahya bin Mu'aazd nói: Tôi cảm thấy ngạc nhiên cho ba loại người: người luôn quan tâm đến việc làm cho một tạo vật giống như y nhưng lại bỏ bê việc làm đối với Allah ﷻ, người keo kiệt luôn giữ chặt tiền bạc của y trong khi Thượng Đế của y xin mượn nhưng không cho Ngài mượn bất cứ thứ gì, và người chỉ thích đồng hành với những tạo vật và hết lòng yêu thương họ trong khi Allah ﷻ luôn kêu gọi y đồng hành với Ngài và yêu thương Ngài.

Arwah nói: Quả thật, tôi thấy bà A'ishah ؓ phân phát bảy mươi ngàn trong khi bà phải vá quần áo rách cho mình.⁽⁵⁾

Bà A'ishah ؓ là người mẹ của những người có đức tin, là đứa con gái của một vị Sahabah cao quý nhất trong các vị Sahabah cao quý Abu Bakr Assiddeeq ؓ, được giáo huấn trong ngôi nhà của vị Thiên sứ đức hạnh và cao quý ﷺ.

Bà A'ishah thuật lại rằng người ta giết một con cừu biếu cho Thiên sứ của Allah ﷺ, Người bảo bà chia ra và phân phát cho người nghèo. Bà đã chừa lại cho Người một phần bả vai của con cừu đó vì biết Người rất thích ăn phần đó nhất. Sau khi phân phát xong thì Thiên sứ của Allah ﷺ hỏi bà: Còn lại gì từ con cừu đó? Bà nói: Còn lại phần bả vai của nó. Người ﷺ nói:

((بَقِيَ كُلُّهَا غَيْرَ كَتِفِهَا)) رواه الترمذي.

“Tất cả đều còn chỉ trừ phần bả vai của nó” (Tirmizdi).

⁽⁵⁾ Sifah Assafwah 2/30

Dù chi với nửa quả chà là . . !

Quả thật, những đồng tiền bạc và vàng mà chúng ta cố gắng tích lũy và để dành chẳng mang lại lợi ích gì trừ phi nó được chi dùng.

Al-Hasan nói: Sự đồng hành tội tệ của những đồng tiền vàng và bạc là chúng không mang lại lợi ích cho người; và chúng chỉ mang lại lợi ích cho người khi nào chúng xa người.⁽⁶⁾

Một trong những hình ảnh rời xa tốt lành của đồng tiền và của cái là chi dùng nó vào những cánh cửa từ thiện và ngoan đạo, vào những nơi tốt đẹp mang lại điều hữu ích trên cuộc sống trần gian và ở cõi Đời Sau. Và đích thực kết quả mà Sadaqah để lại là rất lớn, chúng ta đã thấy thực tế trên cuộc sống trần gian ở nhiều hoàn cảnh và tình huống khác nhau.

Học giả Ibnu Al-Qayyim رحمته nói: Quả thật, Sadaqah mang lại ảnh hưởng thật ngạc nhiên trong việc đẩy lùi tai họa và điều dữ, ngay cả việc Sadaqah được thực hiện từ người tội lỗi, bất công và cả người vô đức tin. Quả thật, Allah ﷻ dùng nó để đẩy lùi các tai họa khác nhau, điều này hầu như tất cả mọi người trong nhận loại đều biết, tất cả cư dân sống trên trái đất đều khẳng định điều này vì họ đã từng trải nghiệm.

Ông Abu Zdar Al-Ghafa-ri رحمته nói: Lễ nguyện Salah là trụ cột của Islam, chiến đấu Jihad là đỉnh cao của việc làm, và Sadaqah là điều đáng ngạc nhiên, và Sadaqah là điều đáng ngạc nhiên, và Sadaqah là điều đáng ngạc nhiên.⁽⁷⁾

Một trong những hệ quả tốt đẹp thật ngạc nhiên mà Sadaqah để lại trên thế gian là qua lời kể của Thiên sứ Muhammad ﷺ:

⁽⁶⁾ Asseer 16/95.

⁽⁷⁾ Tanbih Al-Gha-fileen trang 243.

((بَيْنَا رَجُلٌ بِفَلَاحٍ مِنَ الْأَرْضِ فَسَمِعَ صَوْتًا فِي سَحَابَةٍ اسْتَقَى حَدِيثَةً فُلَانٍ. فَتَنَحَّى ذَلِكَ السَّحَابَ فَأَفْرَغَ مَاءَهُ فِي حَرَّةٍ فَإِذَا شَرْجَةٌ مِنْ تِلْكَ الشَّرَاحِ قَدِ اسْتَوْعَبَتْ ذَلِكَ الْمَاءَ كُلَّهُ فَتَتَّبَعُ الْمَاءَ فَإِذَا رَجُلٌ قَائِمٌ فِي حَدِيثِهِ يُحَوِّلُ الْمَاءَ بِمَسْحَاتِهِ فَقَالَ لَهُ يَا عَبْدَ اللَّهِ مَا اسْمُكَ قَالَ فُلَانٌ. لِلْإِسْمِ الَّذِي سَمِعَ فِي السَّحَابَةِ فَقَالَ لَهُ يَا عَبْدَ اللَّهِ لِمَ تَسْأَلُنِي عَنِ اسْمِي فَقَالَ إِنِّي سَمِعْتُ صَوْتًا فِي السَّحَابِ الَّذِي هَذَا مَأْوُهُ يَقُولُ اسْتَقَى حَدِيثَةً فُلَانٍ لِاسْمِكَ فَمَا تَصْنَعُ فِيهَا قَالَ أَمَا إِذَا قُلْتَ هَذَا فَإِنِّي أَنْظُرُ إِلَى مَا يَخْرُجُ مِنْهَا فَأَتَّصِدُّ بِثُلْثِهِ وَأَكُلُ أَنَا وَعِيَالِي ثُلْثًا وَأَرُدُّ فِيهَا ثُلْثَهُ)) رواه مسلم.

“Trong lúc một người đàn ông đang đi tại một nơi hoang vắng thì y nghe thấy tiếng nói từ trong một đám mây “Hãy tưới nước cho ngôi vườn của người này (nói rõ tên)!”. Thế là những đám mây kéo đến và tuông nước mưa của nó xuống trên vùng đất có pha trộn với loại đá đen, tất cả nước mưa theo những rãnh nước chảy dồn đến chỗ người đàn ông đang đứng tạt nước tưới vườn trong ngôi vườn của y. Người đàn ông (nghe thấy tiếng nói từ trong đám mây) nói với người chủ vườn đó: Đây người bè tôi của Allah! Anh tên gì? Người chủ vườn nói tên đúng với cái tên được nghe từ trong đám mây. Người chủ vườn cảm thấy lạ hỏi lại: Đây người bè tôi của Allah, sao anh lại hỏi tên của tôi? Người đàn ông (nghe thấy tiếng nói từ trong đám mây) nói: Quả thật, tôi nghe thấy tiếng nói phát ra từ trong những đám mây đã đổ nước mưa này xuống, tiếng nói đó là “Hãy tưới nước cho ngôi vườn của người này (nói rõ tên)!” và đó đúng như tên của anh, có phải anh đã làm một điều gì đó chẳng? Người chủ vườn nói: Nếu đúng theo lời anh nói thì

chắc có lẽ do tôi thường chia vụ mùa mà tôi thu hoạch được thành ba phần: một phần làm Sadaqah, một phần tôi để tôi và gia đình ăn, và một phần tôi chừa lại để làm giống cho mùa vụ tiếp theo.” (Muslim).

Ai không chi dùng cho con đường chính nghĩa của Allah ﷻ thì quả thật người đó đã có suy nghĩ xấu về Allah ﷻ rằng Ngài không hoàn trả lại cho y ở trên thế gian này cũng như Ngài không ban thưởng cho y ở Đời Sau.

Abu Sufyan Adda-ra-ni nói: Ai thực sự tin vào Allah ﷻ trong việc Ngài sẽ ban phát bổng lộc thì y sẽ tăng cường phẩm chất đạo đức tốt đẹp, sẽ kiên nhẫn, sẽ rộng lượng trong việc chi dùng cho con đường chính nghĩa của Ngài và sẽ ít bị quấy nhiễu trong lễ nguyện Salah của y.⁽⁸⁾

Người tin tưởng Allah ﷻ thì tiền bạc đối với y: y dùng nó khi cần giống như còn lừa của y khi y cần thì y cười nó và ngồi trên lưng nó và điều khiển nó. Không, hơn thế nữa, người có đức tin nơi Allah ﷻ xem của cải và tài sản của y giống như “nhà xí” chỉ để giải quyết nhu cầu khi cần chứ không tôn sùng nó, chứ không nôn nóng hay than van khi gặp điều dữ và keo kiệt khi gặp sự may mắn và giàu có.⁽⁹⁾

Như vậy, người Muslim hiểu biết và ngôn ngoan phải để cuộc sống trần gian trên đôi tay của y chứ không đặt nó ở trong tim mình, ngay cả cho dù của cải vật chất của y vô cùng nhiều bởi lẽ khi nó ở trong tay thì y dễ dàng xuất ra một cách hào phóng và rộng lượng.

⁽⁸⁾ Hulyah Al-Awliya' 0/257.

⁽⁹⁾ Fata-wa tổng hợp 10/189.

Al-Ahnaf bin Qais nhìn thấy trên tay của một người đàn ông những đồng tiền bạc, ông hỏi: Đây là của ai? Người đàn ông đó nói: Của tôi. Ông nói: Không phải của anh cho đến khi nào anh chi nó ra trong sự gặt hái ân phước hoặc sự tìm kiếm sự tạ ơn Allah ﷻ.

Điều này được gói gọn trong hai câu:

**Tiền không là của anh nếu anh còn giữ nó.
Chỉ khi nào anh dùng thì nó mới là của anh.**

Hỡi anh em đồng đạo thân hữu!

Chúng ta hãy biết rằng tiền bạc của cải nếu mất là do người bề tôi chủ quan và thiếu cẩn mẫn và nếu còn là do người bề tôi luôn rộng lượng, hào phóng chi dùng cho việc thiện, cho việc chính nghĩa của Allah ﷻ; tránh xa lòng ích kỷ, hẹp hòi, keo kiệt và bủn xỉn. Và sự hào phóng và tấm lòng rộng lượng chính là phẩm chất đạo đức của các vị Nabi (cầu xin Allah ban bằng an cho tất cả họ) và cũng là nguồn gốc của sự thành công.⁽¹⁰⁾

Ông Abdullah bin Mas'ud ﷺ nói: Nếu người muốn giữ kho báu của người không bị một ăn và không bị những tên trộm đục tới thì người hãy làm Sadaqah.⁽¹¹⁾

Allah, Đấng Tối Cao và Ân Phúc phán:

﴿مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضْعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْصُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٤٥﴾﴾ [البقرة: 245].

⁽¹⁰⁾ Al-Ihya' 3/258.

⁽¹¹⁾ Tanbih Al-Ghafilien trang 247.

﴿Ai là người cho Allah mượn một món vật tốt thì Ngài sẽ trả lại gấp đôi và nhiều hơn nữa. Quả thật, Allah là Đấng giữ lại và ban phát bổng lộc và các người sẽ phải trở về với Ngài.﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 245).

Allah ﷻ gọi việc chi dùng tiền của cho con đường chính nghĩa của Ngài là sự cho Ngài mượn món vật tốt, và dĩ nhiên đồ cho mượn thì sẽ được hoàn trả lại. Allah ﷻ muốn thúc giục những người bẽ tội của Ngài hướng về việc làm Sadaqah. Một người khi y biết được rằng tiền của và tài sản mà y chi dùng đều được hoàn trả lại, không những được hoàn trả lại mà còn được trả lại nhiều hơn và tốt hơn, và y biết được rằng người mượn là một Đấng mà tất cả mọi ân phúc đều ở nơi Ngài, là Đấng Uy Tín không bao giờ thất hứa thì y dễ dàng chi tiền của và tài sản của mình cho Sadaqah mà không hề đắn đo, suy nghĩ, không hề phân vân và lo sợ.

Sự cho mượn này được nói trong Qur'an có kèm theo giới hạn trong phạm vi rằng món vật cho mượn phải tốt, điều này tổng hợp ba yếu tố:

Yếu tố thứ nhất: Tiền của và tài sản chi dùng cho Sadaqah phải trong sạch và tốt lành, không phải từ nguồn Haram và tội lỗi.

Yếu tố thứ hai: Người chi dùng tiền của làm Sadaqah phải thành tâm vì Allah ﷻ, chỉ mong muốn sự hài lòng của một mình Ngài.

Yếu tố thứ ba: Đi theo việc Sadaqah không có sự làm tổn thương hay gây phiền hà đến người nhận Sadaqah.

Yếu tố thứ nhất liên quan đến tiền của và tài sản làm Sadaqah, yếu tố thứ hai liên quan đến người làm Sadaqah và yếu tố thứ ba liên quan đến người nhận Sadaqah. ⁽¹²⁾

Sự keo kiệt bủn xỉn là bản chất xấu, các vị Nabi và những người ngoan đạo không có bản chất này, ngay cả những người Ả Rập có tính tình rộng lượng trong thời của Jahiyah đều biết rằng đây là một căn bệnh tồi tệ.

Ummu Al-Baneen, con gái của Abdul-Aziz bin Marwan nói: Tôi ghét sự keo kiệt, cho dù cái áo tôi chưa mặc và con đường tôi chưa đi.

Al-Hasan رضي الله عنه khi được hỏi về sự keo kiệt thì ông nói: Đó là một người coi những thứ chi dùng cho Sadaqah là thiệt hại và mất mát còn những thứ giữ lại là tốt và vinh dự. ⁽¹³⁾

Có lời hỏi ông Ali رضي الله عنه: Thế nào là rộng lượng? Ông nói: Là những gì cho đi ngay từ đầu, còn những gì cho khi được xin thì đó chỉ là sự biểu hiện của lòng e ngại và lòng thanh cao. ⁽¹⁴⁾

Hỡi quý anh em đồng đạo, chúng ta đang ở đâu trong số những người này?

Sa'eed bin Al-Ass nói với đứa con của ông: Này con, Allah سبحانه ghét và xem là điều hổ thẹn cho việc làm từ thiện không được thực hiện ngay từ lúc đầu mà phải đợi đến khi

(12) Tafseer Al-Muyassir của học giả Ibnu Al-Qayyim trang 148.

(13) Maka-shifah Al-Qulub trang 122.

(14) Taareekh Al-Khulafa' tạm dịch "Lịch sử các vị Khalif" trang 17. Lời của Ali رضي الله عنه có nghĩa rằng người có tính rộng lượng đúng nghĩa là người cho đi ngay từ lúc đầu trước khi có sự cầu xin tức không đợi xin mới cho, nếu đợi xin mới cho thì đó chỉ là sự biểu hiện của lòng e ngại và tính thanh cao của một người chứ không phải là bản chất rộng lượng đích thực của người đó.

được xin. Khi một người đàn ông đến xin con với hình ảnh đáng thương con gần như nhìn thấy nước mắt trên gương mặt của y hoặc với thái độ có thể gây nguy hiểm cho con thì còn sẽ cho hay không cho y ta? Thề bởi Allah, nếu con cho y tất cả tài sản của con thì con cũng không được đáp lại!⁽¹⁵⁾

Thiên sứ của Allah ﷺ nói khích lệ cho việc làm thiện tốt:

((ثَلَاثٌ مَنْ فَعَلَهُنَّ فَقَدْ ذَاقَ طَعْمَ الْإِيمَانِ: مَنْ عَبَدَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَحَدَهُ بِأَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، وَأَعْطَى زَكَاةَ مَالِهِ طَيِّبَةً بِهَا نَفْسُهُ فِي كُلِّ عَامٍ، وَلَمْ يُعِطِ الْهَرَمَةَ وَلَا الدَّرِيئَةَ وَلَا الْمَرِيضَةَ وَلَكِنْ مِنْ أَوْسَطِ أَمْوَالِكُمْ؛ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يَسْأَلْكُمْ خَيْرَهَا وَلَمْ يَأْمُرْكُمْ بِشَرِّهَا، وَرَزَقَ نَفْسَهُ)) ، فَقَالَ رَجُلٌ: وَمَا تَزَكِيَةُ النَّفْسِ؟ فَقَالَ: ((أَنْ يَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ مَعَهُ حَيْثُ كَانَ)) أخرجہ الطبرانی وصححه الألبانی.

“Có ba điều mà ai làm nó thì thực sự nếm được mùi vị của đức tin Iman: ai thờ phượng một mình Allah duy nhất, thờ phượng với niềm tin không có Thượng Đế đích thực nào khác ngoài Ngài; y xuất Zakah với tài sản tốt lành của y vào mỗi năm, y không cho đi những con vật già nua, bì còi đẹt hay bị bệnh tật mà y cho đi những thứ trung tính trong tài sản của các người, bởi quả thật, Allah Tối Cao không yêu cầu các người chi dùng vật tốt nhất trong tài sản của các người nhưng Ngài cũng không bảo các người chi dùng vật xấu nhất và tệ nhất trong tài sản của các người; và y luôn thanh lọc bản thân mình”. Một người đã hỏi: Sự thanh

⁽¹⁵⁾ Albida-yah Wanniha-yah 8/93.

lọc bản thân là như thế nào? Thiên sứ của Allah ﷺ nói: “**Đó là y luôn biết rằng Allah Tối Cao luôn dõi theo y ở bất cứ mọi nơi**” (*Hadith do Attabra-ni ghi lại, và Sheikh Albani xác nhận Hadith Sahih*).

Thiên sứ của Allah ﷺ đã đặt việc thanh lọc bản thân là một trong những yếu tố làm cho người bề tôi nếm thấy mùi vị của đức tin Iman.

Quý đồng đạo Muslim thân hữu!

Arrabi'a bị bệnh liệt nửa người, căn bệnh của ông kéo dài, ông rất thích thịt gà nhưng đã không được ăn trong bốn mươi ngày qua. Ông đã than với vợ của ông, thế là bà đã mua một con gà với một đồng bạc hai mươi xu, bà nướng gà, làm bánh mì và làm rất đẹp mắt rồi soạn lên bàn ăn. Khi ông đi đến bàn ăn để ăn thì có một người ăn xin đến nói: Làm ơn bố thí cho tôi.

Lập tức ông bảo vợ: Nàng hãy lấy những thứ này (thức ăn) đưa cho ông ta.

Bà vợ nói: Để em đưa người ăn xin thứ này sẽ thích cho ông ta hơn.

Ông nói: Thứ gì vậy?

Bà vợ nói: Chúng ta sẽ cho ông ta giá tiền của món này, và anh sẽ vẫn được ăn món anh thích.

Ông nói: Nàng làm tốt lắm, vậy nàng hãy mang đến đây giá tiền của nó đi.

Bà vợ đã mang đến tiền theo giá tiền của con gà, bánh mì và những thứ làm đẹp cho món ăn.

Ông bảo: Nàng hãy để số tiền đó lên đây (phần thức ăn) và đưa hết toàn bộ cho người ăn xin.⁽¹⁶⁾

Còn chúng ta quả thật đã được Allah ﷻ ban cho biết bao nhiêu ân huệ và những điều tốt lành trên trái đất.

Chúng ta lúc nào cũng có nhiều thức ăn, đồ uống, quần áo và nhà cửa. Chúng ta thường cứ phô trương, khoe khoang và tham lam. Chúng ta hãy cùng đến xem những người tiền bối ngoan đạo đã nỗ lực và phấn đấu bản thân cho con đường chính nghĩa của Allah ﷻ như thế nào ..

Ông Jabir bin Abdullah ﷺ thuật lại: Umar bin Al-Khattab ﷺ nhìn thấy một miếng thịt đang treo trên tay tôi thì ông hỏi: Cái gì đây Jabir? Tôi nói: Tôi thích ăn thịt nên tôi đã mua nó. Umar ﷺ nói: Có phải bất cứ thứ gì cậu thích cậu đều mua nó phải không Jabir? Chẳng lẽ cậu không sợ câu Kinh này sao, Jabir:

﴿أَذْهَبْتُمْ طَيْبَاتِكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَأَسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا﴾ [سورة الأحقاف: 20]

﴿..“Các người đã tiêu phí các món vật tốt trong đời sống của các người nơi thế gian và các người đã vui hưởng chúng ...”﴾ (Chương 46 – Al-Ahqaaf, câu 20).⁽¹⁷⁾

Quý đồng đạo Muslim thân hữu!

Người nghèo đói rất cần sự tương trợ cuu mang, người khó khăn cần sự giúp đỡ và hỗ trợ một phần nào đó để có cuộc sống hoàn thiện hơn.

⁽¹⁶⁾ Ahsanu Al-Muhasin trang 289.

⁽¹⁷⁾ Lịch sử về Umar của học giả Ibnu Al-Jawzi trang 119.

Tuy những người nghèo rất cần nhưng chúng ta còn cần hơn họ, chúng ta cần đến công đức và ân phước cho việc làm Sadaqah, chúng ta cần đến sự ban thưởng cho việc làm tốt đẹp và ngoan thiện ở nơi Allah ﷻ vào Ngày Sau.

Ash-Sha’bi nói: Ai không nhìn thấy bản thân cần đến ân phước và phần thưởng của việc làm Sadaqah hơn cả sự cần thiết của người nghèo từ việc làm Sadaqah của y thì quả thật việc làm Sadaqah của y đã bị hỏng mất.

Ông Abdul-Aziz bin Umair nói: Lễ nguyện Salah dẫn bạn đến nửa đường, nhịn chay đưa bạn đến cánh cửa vương quốc và Sadaqah đưa bạn vào bên trong vương quốc.

Abeed bin Umair nói: Nhân loại được triệu tập vào Ngày Phục sinh trong tình trạng đói khát chưa từng có; bởi thế, ai nuôi ăn vì Allah ﷻ thì Allah sẽ cho người đó thức ăn, và ai cho uống vì Allah thì Allah sẽ cho người đó thức uống, và ai cho người nghèo quần áo thì Allah ﷻ sẽ cho người đó quần áo.

Abdullah bin Mas’ud ﷺ nói: Nếu người muốn giữ kho báu của người không bị mọt ăn và không bị những tên trộm đục tói thì người hãy làm Sadaqah.⁽¹⁸⁾

Thiên sứ của Allah ﷻ nói:

((أَيُّكُمْ مَالٌ وَارِثُهُ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ مَالِهِ؟))

“Ai trong các người quý tiền của và tài sản của người thừa kế hơn tiền của và tài sản của y?”

⁽¹⁸⁾ Tanbih Al-Ghafilien trang 247.

Các vị Sahabah nói: Thừa Thiên sứ của Allah, tất cả chúng tôi đều thích tiền của và tài sản của chính mình hơn cả mà. Người ﷺ nói:

((فَإِنَّ مَالَهُ مَا قَدَّمَ، وَمَالُ وَاْرَثِهِ مَا آخَرَ)) رواه البخاري.

“Bỏ quả thật tiền của và tài sản thực sự của y là những gì y đã gởi đi trước, còn tiền của và tài sản của người thừa kế là những gì y để lại” (Albukhari).

Và một trong những hình ảnh cho việc làm Sadaqah một cách vô cùng hào phóng và rộng lượng đáng kinh ngạc đến mức không có lời để diễn tả là hình ảnh của bà Asma' con gái của Abu Bakr, hình ảnh cao đẹp của bà là bà không hề chừa lại bất cứ thứ gì cho ngày mai cả.⁽¹⁹⁾

Chúng ta thực sự là những người đáng phải sợ sự trừng phạt của Allah ﷻ giáng xuống cho chúng ta về việc chúng ta tích trữ quá nhiều nhưng lại không chi dùng cho con đường chính nghĩa của Ngài. Có người trong chúng ta mấy tháng liền đi qua mà chưa từng chi bất cứ thứ gì cho việc Sadaqah, có người chẳng hề biết đến Sadaqah trừ vào tháng Ramadan. Chúng ta thấy có nhiều người chi ra rất nhiều tiền của và tài sản để chữa bệnh hoặc để lo toan cho những thiệt hại do tai họa gây ra nhưng lại quên mất một điều quan trọng, đó là việc Sadaqah sẽ đẩy lùi nhiều tai họa, nhiều mối nguy hiểm cũng như nhiều bệnh tật.

Shu'bah bin Al-Hujjaaj cười trên con lừa của ông đi gặp Sulayman bin Al-Mughi-rah. Shu'bah than với Sulayman:

⁽¹⁹⁾ Asseer 3/380.

Thề bởi Allah, tôi chẳng có gì ngoài con lừa này. Rồi Shu'bah xuống và đưa con lừa cho Sulayman. ⁽²⁰⁾

Quý đồng đạo Muslim thân hữu!

Hãy biết rằng sự rộng lượng và keo kiệt, mỗi bản chất đều có những cấp bậc. Rộng lượng cho đi thứ mà bản thân rất cần và rộng lượng cho đi thứ mà bản thân không quá cần hoặc không cần thiết, và sự cho đi khi bản thân rất cần là cấp độ cao nhất của sự rộng lượng. Còn sự keo kiệt ngay cả đối với chính bản thân khi mà bản thân thực sự cần là sự tệ hại nhất của bản chất keo kiệt. Đã có bao nhiêu người vì lòng keo kiệt quá mức đã giữ chặt tài sản dù bản thân y bị bệnh cũng không chịu chi ra để tìm phương thuốc chữa trị?! Đã có bao nhiêu người vì lòng keo kiệt mà hạn chế những ham muốn cần thiết rất bình thường của bản thân, chẳng hạn như y thích và rất thèm một món ăn nào đó và y thừa khả năng chi tiền để có được món ăn đó nhưng vì lòng keo kiệt y cố chịu cơn thèm khát đó của bản thân mình, tuy nhiên, nếu y tìm thấy món ăn đó miễn phí thì lập tức ăn ngay cho đã cơn thèm khát. Đây là cấp độ tệ hại nhất của sự keo kiệt.

Có nhiều ân huệ, nhiều điều tốt lành đến với chúng ta thì chúng ta cần phải suy ngẫm ngay đến câu nói của Salmah bin Dinar: Khi nào người thấy Allah Tối Cao liên tục cho người nhiều ân huệ trong lúc người đang làm điều trái lệnh Ngài thì người hãy coi chừng. ⁽²¹⁾

Này hỡi người anh em đồng đạo Muslim,

⁽²⁰⁾ Huliyah Al-Awliya' 7/146.

⁽²¹⁾ Sifatul Assafwah 2/57.

Ở đây, chúng ta thường cứ kêu lên: đó là tài sản của tôi, đất của tôi, nhà của tôi, lầu đài của tôi, thức ăn của tôi, thức uống của tôi trong khi ở đẳng kia có Hadith của Thiên sứ ﷺ đang đáp lại lời của chúng ta:

((يَقُولُ الْعَبْدُ مَا لِي مَالِي إِنَّمَا لَهُ مِنْ مَالِهِ ثَلَاثٌ مَا أَكَلَ فَأَقْتَى أَوْ لَبَسَ فَأَبْلَى أَوْ أَعْطَى فَأَقْتَى وَمَا سِوَى ذَلِكَ فَهُوَ ذَاهِبٌ وَتَارِكُهُ لِلنَّاسِ)) رواه مسلم.

“Người bề tôi cứ luôn nói tiền của tôi, tài sản của tôi nhưng y chỉ thực sự hưởng được tiền và tài sản của y từ một trong ba điều: những gì y đã ăn, hoặc những gì y mặc đến cũ rách, hoặc những gì y cho đi thì nó sẽ còn; còn những gì khác với ba điều đó đều là những thứ khi y ra đi phải bỏ lại cho thiên hạ.” (Muslim).

Và để nhắc nhở cho cuộc hành trình ra đi của người anh em thì hãy ghi nhớ lời phán của Allah ﷻ:

﴿يَوْمَ نَحْجُدُ كُلَّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًا وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ رَعُوفٌ بِالْعِبَادِ﴾ [سورة

آل عمران: 30]

﴿Ngày mà mỗi linh hồn sẽ phải đối diện với điều phúc mà nó đã làm và với điều tội mà nó đã phạm; lúc bấy giờ, linh hồn đó sẽ ao ước phải chi nó được ở cách xa tội lỗi một khoảng cách thật xa. Và Allah cảnh báo các người về Ngài, và Allah là Đấng Rất mực Nhân từ với các bề tôi của Ngài.﴾ (Chương 3 – Ali-Imran, câu 30).

Quả thật, Allah ﷻ đã phân chia bổng lộc cũng như phân chia tuổi đời cho các bề tôi của Ngài một cách khác nhau

theo sự khôn ngoan, sáng suốt, công bằng và sự thông lãm tuyệt đối của Ngài. Ngài cho người này sự giàu có để y tạ ơn Ngài và làm việc thiện, Ngài để người kia trong tình trạng nghèo khó để y kiên nhẫn, hài lòng và rèn luyện phẩm chất đạo đức. Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((يَدْخُلُ الْفُقَرَاءُ الْجَنَّةَ قَبْلَ الْأَغْنِيَاءِ بِخَمْسِمِائَةِ عَامٍ)) رواه الترمذي.

“Những người nghèo đi vào Thiên Đàng trước những người giàu đến năm trăm năm” (Tirmizdi).

Thiên sứ của Allah ﷺ nói về hình ảnh của một người nghèo không có bất cứ thứ gì quý giá trên thế gian này ngoại trừ một số thứ tầm thường trong cuộc sống rất đạm bạc:

((رُبَّ أَشْعَثَ مَدْفُوعٍ بِالْأَبْوَابِ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لِأَبْرَةٍ)) رواه مسلم.

“Có thể một người quần áo rách rưới, tóc tai bồm xồm không được hoan nghênh ở tại những cánh cửa (của những người giàu có) nhưng nếu y cầu xin Allah thì chắc chắn Ngài sẽ đáp lại lời cầu xin của y” (Muslim).

Quý đồng đạo Muslim thân hữu!

Bây giờ chúng ta đang sống trong hoàn cảnh thật tiện nghi với biết bao ân huệ không thể đếm hết được. Nếu bây giờ chúng ta không chịu chi dùng cho con đường chính nghĩa của Allah ﷺ lúc chúng ta trong hoàn cảnh tốt lành thế này thì đến bao giờ chúng ta mới làm điều đó?! Chẳng lẽ chúng ta đợi khi nào chúng ta trở nên nghèo và khó khăn ư?! Chẳng lẽ chúng ta đợi đến khi nào thần chết đến gõ cửa ư?!

Al-Hasan nói: Ai tin chắc mình đang ở phía sau thì y sẽ năng bố thí.⁽²²⁾

Abu Wa-il Shaqeeq bin Salamah nói: Chúng tôi vào thăm Khabbaab bin Al-Arat khi ông bị bệnh, ông nói: quả thật, trong cái rương này là tám mươi ngàn đồng bạc Dirham; tôi thề bởi Allah ﷻ, tôi đã không hề cột chặt miệng rương lại và đã không hề giữ nó lại khi có người đến xin.

Ông Amru bin Di-nar nói: Ali con trai của Al-Husain (con trai của Ali) vào thăm Muhammad bin Usa-mah bin Zaid lúc ông bị bệnh thì ông Muhammad khóc. Ông Ali nói: Ông có điều gì chẳng? Ông Muhammad nói: Tôi mắc một khoản nợ. Ông Ali hỏi: Khoản nợ đó bao nhiêu? Ông Muhammad nói: Mười lăm ngàn đồng vàng Dinar. Ông Ali nói: Khoản nợ đó là của tôi.

Quý đồng đạo Muslim thân hữu,

Trong tài sản và của cải, ngoài nghĩa vụ Zakah ra thì còn có những nghĩa vụ khác: an ủi người thân, hàn gắn tình anh em họ hàng, cho người ăn xin, giúp đỡ người túng thiếu, và những việc làm khác.

Ash-Sha'bi nói: Không có một người bà con nào của tôi chết đi vẫn còn mắc nợ mà tôi không trả thay họ.⁽²³⁾

Ông Abu Ayyub ﷺ thuật lại lời của Thiên sứ ﷺ:

« إِنَّ أَفْضَلَ الصَّدَقَةِ الصَّدَقَةُ عَلَى ذِي الرَّحِمِ الْكَاشِحِ » رواه أحمد.

⁽²²⁾ Asseer 18/419.

⁽²³⁾ Tazdkirah Al-Huffazh 1/81.

“Quả thật, Sadaqah tốt nhất là Sadaqah cho bà con thân thuộc đang có hiềm khích” (Ahmad).

Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

« الصَّدَقَةُ عَلَى الْمِسْكِينِ صَدَقَةٌ وَهِيَ عَلَى ذِي الرَّحِمِ ثِنْتَانِ صَدَقَةٌ وَصَلَةٌ » رواه أبو داود والترمذي والنسائي وابن ماجه وأحمد.

“Sadaqah cho người nghèo thì chỉ là Sadaqah, còn Sadaqah cho bà con ruột thịt thì mang hai ý nghĩa: Sadaqah và hàn gắn tình ruột thịt” (Abu Dawood, Tirmizdi, Annasa-i, Ibnu Ma-jah và Ahmad).

Ông Abu Huroiroh ﷺ thuật lại: Thiên sứ của Allah ﷺ ra lệnh Sadaqah thì một người đàn ông nói: Thừa Thiên sứ của Allah, tôi có một đồng Dinar. Người ﷺ nói: **“Hãy Sadaqah cho bản thân người”**. Y lại nói: Tôi có một đồng nữa. Người ﷺ nói: **“Hãy Sadaqah cho con của người”**. Y lại nói: Tôi có một đồng khác nữa. Người ﷺ nói: **“Hãy Sadaqah cho vợ của người”**. Y lại nói: Tôi còn một đồng khác nữa. Người ﷺ nói: **“Hãy Sadaqah cho người giúp việc của người”**. Y lại nói: Tôi có một đồng khác nữa. Người ﷺ nói: **“Người cứ xem xét”**. (Hadith do Abu Dawood, Annasa-i và Ahmad ghi lại).

Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

« أَفْضَلُ دِينَارٍ يُنْفِقُهُ الرَّجُلُ دِينَارٌ يُنْفِقُهُ عَلَى عِيَالِهِ » رواه مسلم.

“Đồng Dinar tốt nhất mà một người Saqadah là đồng Dinar mà y Sadaqah cho gia đình của y” (Muslim).

Abu Qala-bah nói: Không có người đàn ông nào có phần thưởng lớn lao hơn người đàn ông chu cấp cho con cái của y?

Sự keo kiệt – cầu xin Allah ﷻ tránh khỏi bản chất đó – khi nó đã vào trong tim của một người thì nó sẽ đóng lại hết tất cả các cánh cửa chi dùng: cho bản thân y, cho gia đình của y và cho thiên hạ. Cũng chính vì lẽ này nên Thiên sứ của Allah ﷺ đã cầu xin Allah ﷻ che chở tránh khỏi sự keo kiệt, Người thường cầu xin, nói:

« اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ وَصَلَعِ الدِّينِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ » رواه البخاري.

“Lạy Allah, quả thật bề tôi cầu xin Ngài che chở tránh khỏi sự lo âu, buồn phiền, yếu hèn, lười biếng, keo kiệt, hèn nhát, mặc nợ và bị người khác đối xử bất công” (Albukhari).

* Một người đàn ông cần số tiền để bồi thường cho người ta, ông đã đi hỏi xin cư dân trong Madinah. Người ta nói với ông: Anh hãy tìm đến Al-Hasan bin Ali hoặc Abdullah bin Ja'far hoặc Sa'eed bin Al-Ass hoặc Abdullah bin Abbas. Thế là người đàn ông đó đi đến Masjid, sau đó, Sa'eed bước vào, người đàn ông đó hỏi ai vậy thì y được cho biết đó chính là Sa'eed bin Al-Ass. Thế là người đàn ông đó tiến đến Sa'eed và trình bày lý do mà y tìm đến ông. Nghe xong Sa'eed rời Masjid trở về nhà rồi quay lại, Sa'eed bảo người đàn ông đó: Anh hãy gọi người giúp anh khiêng.

Người đàn ông đó nói: Allah thương yêu ông, nhưng tôi chỉ cần tiền thôi. Sa'eed nói: Tôi biết, nhưng anh hãy gọi người giúp anh khiêng.

Sa'eed đã cho người đàn ông đó 40 ngàn đồng, người đàn ông đó nhận lấy và rời đi mà không xin ai khác nữa.⁽²⁴⁾

Việc chi dùng tài sản cho con đường chính nghĩa của Allah ﷻ không phải chỉ dành riêng cho những người có nhiều tiền của, những người sở hữu những khối tài sản đồ sộ mà là sự đóng góp dành cho tất cả mọi thành phần. Trong việc làm này, tất cả chúng ta đều có nghĩa vụ đóng góp tùy theo khả năng của chúng ta từ tiền của, quần áo và thức ăn.

Chính vì lẽ này, Abu Huroiroh ﷺ hỏi Thiên sứ của Allah ﷻ với lời: Sadaqah nào là tốt nhất? Thiên sứ của Allah ﷻ nói:

((جَهْدُ الْمُقِلِّ وَإِبْدَاءُ بِيَمَنِ تَعُولُ)) رواه أبو داود والحاكم.

“Sự nỗ lực và cố gắng của người ít tiền của và hãy bắt đầu với người mà y có trách nhiệm chu cấp” (Abu Dawood và Al-Hakim).

“Sự nỗ lực và cố gắng của người ít tiền của” ý nói người không phải giàu có và dư dả nhưng cũng cố gắng xuất ra một ít để đóng góp cho con đường chính nghĩa của Allah ﷻ. Điều này có nghĩa là một người dù bản thân mình nghèo nhưng có tấm lòng rộng lượng, mặc dù khó khăn nhưng vẫn cố gắng chi ra một phần ít ỏi vì tha thiết mong muốn phần ân phước ở nơi Allah ﷻ.

Ông Abu Huroiroh ﷺ thuật lại: Thiên sứ của Allah ﷻ nói:

((سَبَقَ دِرْهَمٌ مِائَةَ أَلْفِ دِرْهَمٍ))

⁽²⁴⁾ Al-Bida-yah Wannihayah 8/93.

“Một đồng bạc hơn cả một trăm ngàn đồng bạc”.

Các vị Sahabah nghe vậy liền thắc mắc: Như vậy là thế nào? Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((رَجُلٌ لَهُ مَالٌ كَثِيرٌ أَخَذَ مِنْ عِرْضِهِ مِائَةَ أَلْفٍ دِرْهَمٍ فَتَصَدَّقَ بِهَا وَرَجُلٌ لَيْسَ لَهُ إِلَّا دِرْهَمَانِ فَأَخَذَ بِأَحَدِهِمَا فَتَصَدَّقَ بِهِ)) رواه النسائي وابن خزيمة وابن حبان وحسنه الألباني.

“Một người có nhiều tiền của, y lấy từ khối tài sản của y 100 ngàn đồng bạc mang đi Sadaqah; và một người chỉ có hai đồng bạc, y lấy một đồng bạc mang đi Sadaqah”
(*Hadith do Annasa-i, Ibnu Khuzaimah, và Ibnu Hibban; Sheikh Albani xác nhận Hadith tốt*).

Thiên sứ của Allah ﷺ trình bày cho chúng ta thấy rõ rằng phần công đức và ân phước của việc làm Sadaqah mà người nghèo đã đóng góp cho con đường chính nghĩa của Allah ﷻ được nhân lên đến hàng trăm lần; bởi lẽ người giàu rộng lượng từ sự dư thừa trong nguồn tài sản của họ, họ có thể chi ra rất nhiều từ khối tài sản lớn của họ, còn người nghèo, sự Sadaqah của họ là bằng cả đức tin Iman, đức tin Iman nơi Thượng Đế của họ kêu gọi họ đến với việc làm Sadaqah dù họ đang trong hoàn cảnh khó khăn, túng thiếu và eo hẹp.

Quả thật, có Hadith ghi lại rằng bà A'ishah ﷺ từng Sadaqah chỉ với một quả chà là là khô duy nhất.⁽²⁵⁾

⁽²⁵⁾ Quả thật, tôi (tác giả) từng nhìn thấy công nhân nghèo Sadaqah vài Riyaaal (đơn vị tiền Saudi) cho một người nghèo trước cửa Masjid. Tôi đã rất xúc động với việc làm của anh ta vì tôi biết rằng anh cũng rất vài đồng Riyaaal đó.

Người ta hỏi ông Abu Zdar Al-Ghafa-ri Sadaqah nào tốt nhất thì ông nói: Sadaqah càng nhiều càng tốt; rồi ông đọc câu Kinh:

﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ﴾

﴿سورة آل عمران : ٩٢﴾

﴿Các người sẽ không bao giờ đạt đến mức đạo đức trừ phi các người chi dùng (cho chính nghĩa của Allah) những vật mà các người yêu thích nhất; và bất cứ vật gì các người chi ra thì quả thật Allah đều biết rõ.﴾ (Chương 3 – Ali-Imran, câu 92).

Hỡi quý đạo hữu Muslim, chúng ta đang ở đứng ở đâu trong số những người này?

Arrabi'a bin Khaiatham chưa từng bỏ thí ít hơn một ổ bánh mì, ông nói: Quả thật tôi cảm thấy mắc cỡ khi nhìn thấy trong chiếc cân của tôi ít hơn một ổ bánh mì.

Abu Ishaq Attabra-ni nói: Annajjaad thường nhịn chay mỗi ngày, ông xả chay với ổ bánh mì và chừa lại một miếng, khi vào đêm thứ sáu thì ông ăn miếng bánh mì đã chừa lại đó và lấy ổ bánh mì của ngày hôm đó mang đi Sadaqah. ⁽²⁶⁾

Ali bin Al-Hasan cháu nội của Ali ﷺ thường khi có người ăn xin tìm đến ông thì ông niềm nở tiếp đón với lời: xin hân hạnh và vinh dự đón chào người mang lương thực giùm tôi đến với Ngày Sau.

⁽²⁶⁾ Tazdkirah Al-Huffaazh 3/868.

Ai muốn cuộc sống Đời Sau thì hãy nỗ lực đi tìm những người cần sự giúp đỡ để làm Sadaqah: người già, góa phụ và trẻ mồ côi.

Tương tự, người làm Sadaqah cũng nên Sadaqah cho những người ngoan đạo, những người đức hạnh sống cuộc sống giản dị cần sự hỗ trợ để họ có thể tuân lệnh và thờ phượng Allah ﷻ một cách tốt đẹp và trọn vẹn hơn. Tuy nhiên, người làm Sadaqah cũng nên lưu ý đừng để đồng tiền của mình trở thành công cụ hỗ trợ cho những người làm điều tội lỗi và bất tuân Allah ﷻ.

Tôi xin kể ra đây một câu chuyện rất ngắn để làm rõ rằng xung quanh chúng ta luôn có những người cần đến sự giúp đỡ và tương trợ. Một vị Imam của Masjid đã kể tôi nghe về một vị khách viếng rằng vị khách này rất vui và háo hức khi tháng Ramadan sắp đến (thời điểm ấy, ông là người lớn tuổi già yếu). Vị Imam nói: Tôi hỏi ông ta tại sao lại vui mừng như vậy thì ông ta nói với tôi rằng vì chúng tôi sẽ được ăn trong Masjid những thứ mà một năm qua tôi không có để ăn tại nhà của chúng tôi.

Và lời kể này được kể cách đây khoảng hơn mười năm trước và dĩ nhiên thời điểm đó những thức ăn xả chay không được phong phú và dồi dào như bây giờ mà chỉ là những thức ăn rất đơn giản.

Thực sự quanh chúng ta có biết bao nhiêu gia cảnh lâm than, biết bao nhiêu mảnh đời khổ cực và đói rách khiến trái tim phải ngậm ngùi xót thương, đôi mắt phải ngấn lệ .. quanh chúng ta còn có rất nhiều người nghèo khổ túng thiếu, rất nhiều những góa phụ không nơi nương tựa, rất nhiều trẻ mồ côi không ai nuôi dưỡng và chăm sóc ... chúng ta từng nhìn thấy

Dù chi với nửa quả chà là . . !

những người già yếu rên rỉ, những đứa trẻ nhem nhuốc gầy còm vì đói, những góa phụ không đủ thức ăn và áo mặc .. hơn thế nữa, không biết có bao nhiêu người cha, người mẹ cần cải thiện thêm cuộc sống .. có thể họ chỉ chi dùng rất ít cho bản thân vì phải chắt chiu, dành dụm cho con cái của họ ... còn và còn rất nhiều những mảnh đời cần chúng ta làm Sadaqah!!

Quả thật, tôi có từng nghe một vị Sheikh nói chuyện và đôi mắt của ông không ngừng tuông hai hàng lệ, ông nói: Có một ngày, tôi rời nhà đi Masjid trước giờ Azaan Fajar, tôi nhìn thấy một người phụ nữ đứng bên thùng rác, người phụ nữ đang cố bới móc để lượm nhặt thức ăn và những gì còn có thể sử dụng lại được, cô ta cứ lần lượt đi từ thùng rác này đến thùng rác quanh xóm. Tôi đi chậm lại và theo sau người phụ nữ đó để biết chỗ ở của cô ta. Buổi sáng tôi cử người nhà của tôi đi tìm hiểu gia cảnh của người phụ nữ đó, tôi được biết người phụ nữ đó là góa phụ có mấy đứa con còn rất nhỏ, do không có đủ thức ăn để ngăn cơn đói của các con nên mỗi khi trời chưa sáng người phụ nữ này đi đến các thùng rác trước nhà của người dân để bới móc tìm nhặt thức ăn mà không để ai nhìn thấy.

Người phụ nữ này chính là hình ảnh nằm trong Hadith được ghi lại qua lời thuật của Abu Huroiroh رضي الله عنه: Thiên sứ của Allah ﷺ:

((لَيْسَ الْمُسْكِينُ بِهَذَا الطَّوَّافِ الَّذِي يَطُوفُ عَلَى النَّاسِ، فَتَرُدُّهُ اللَّقْمَةُ وَاللُّقْمَتَانِ، وَالتَّمْرَةُ وَالتَّمْرَتَانِ))

“Người túng thiếu không phải là những người đi quanh thiên hạ để xin xỏ họ cho một miếng ăn, hai miếng ăn, một quả chà là, hai quả chà là”.

Các Sahabah hỏi: Thừa Thiên sứ của Allah, vậy thế nào là người túng thiếu?

Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((الَّذِي لَا يَجِدُ غِنَى يُغْنِيهِ، وَلَا يُفْظَنُ لَهُ، فَيُتَّصَدَّقَ عَلَيْهِ، وَلَا يَسْأَلُ النَّاسَ شَيْئًا)) رواه مسلم.

“Đó là người không đủ ăn và không đủ mặc, nhưng không để người ta biết để bố thí cho mình và cũng không đi xin xỏ người” (Muslim).

Một số người biết rõ những người bà con thân thuộc của họ là những người cần đến của Zakah nhưng họ lại làm ngơ bỏ mặc họ. Xung quanh chúng ta có không biết bao nhiêu góa phụ, người già đang chờ đợi cuối năm có tiền để trả tiền nhà! Trong cộng đồng chúng ta có không biết bao nhiêu trẻ em nghèo, trẻ mồ côi không tìm thấy một quyển tập mới, một cây thước mới, cây viết mới hay một ít tiền để mua thuốc khi bệnh! Nhưng ai trong chúng ta đi tìm kiếm họ, ai trong chúng ta đi hỏi thăm họ để giúp đỡ họ? Quả thật, nhiều người trong thiên hạ không mấy quan tâm đến vấn đề này.

Chúng ta hãy suy ngẫm về tình trạng Zakah bắt buộc, một hình thức thờ phượng thiêng liêng, được xuất như thế nào? Hiện nay chúng ta thường lơ là và cầu thả trong việc xuất Zakah, việc xuất Zakah ngày nay trở thành một việc làm như thể chỉ để cho xong nghĩa vụ chứ không có sự quan tâm, không coi đó là một nghĩa cử nhân từ cứu giúp những người cần trợ giúp. Thí dụ tiêu biểu cho điều này đó là Zakah Fitri, nhiều người không xuất nhiều hơn một túi và một túi này là phần

xuất của toàn bộ gia đình, họ không quan tâm đi tìm những người nghèo để phân phát và cũng không tự thân đi phân phát.

Sheikh Islam Ibnu Taymiyah رحمته nói: Cho người ăn xin là Fardu Kifa-yah⁽²⁷⁾ nếu y trung thực và chân thành. Chính vì lẽ này có một Hadith ghi lại rằng, Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((لَوْ صَدَقَ السَّائِلُ مَا أَفْلَحَ مِنْ رَدِّهِ))

“Nếu người xin chân thành thì sẽ không thành công đối với ai không đáp lại”.⁽²⁸⁾

Một hình ảnh đẹp và cảm động ít người thể hiện đó là tương trợ và giúp đỡ người nghèo với một nghĩa cử tốt đẹp bằng cả lòng thành tâm vì Allah ﷻ. Ông Umar bin Thabit nói: Lúc Ali bin Al-Hasan cháu nội của Ali ﷺ lia trần, khi mọi người tắm cho ông thì nhìn thấy vết thắm đen trên vai ông. Họ ngạc nhiên hỏi: Cái gì đây? Những người khác cho biết: Hằng đêm ông thường vác trên vai bao bột mì đi phân phát cho những người nghèo trong Madinah.⁽²⁹⁾

Một người nữ giúp việc của Dawood Atta-i nói với ông: Nếu tôi nấu cho ông thức ăn có nhiều chất béo, ông sẽ ăn chứ? Ông nói: Tôi thích lắm. Thế là bà đã nấu cho ông món có nhiều chất béo rồi mang đến cho ông. Ông hỏi bà: Mấy đứa trẻ mồ côi thuộc dòng họ .. sao rồi? Bà nói: Chúng vẫn ở trong tình cảnh của chúng. Ông nói: Hãy đem thức ăn này đến cho

⁽²⁷⁾ Là điều bắt buộc đối với tập thể, nếu trong tập thể không ai thực hiện thì cả tập thể sẽ mang tội nhưng nếu chỉ cần có ai đó thực hiện thì cả tập thể đã xong nhiệm vụ tức không bị bắt tội nữa.

⁽²⁸⁾ Chú thích của Arrawdh trang 344.

⁽²⁹⁾ Xem “Các tiểu sử” 4/139.

chúng. Bà nói: Ông đã không ăn thức ăn này từ lâu rồi. Ông nói: Món này, nếu chúng ăn thì nó vẫn còn ở nơi Allah nhưng nếu tôi ăn thì nó sẽ hết.⁽³⁰⁾

Maymune bin Mihraan thuật lại rằng vợ của Ibnu Umar رضي الله عنه không hài lòng về ông. Có lời khuyên bà: Phu nhân nên nhẹ nhàng với Sheikh thì hơn. Bà nói: Tôi phải làm gì với ông ấy đây, tôi nấu cho ông ấy thức ăn là ông sẽ gọi những người đến ăn cùng với ông ấy. Thế là bà cử người mang thức ăn đến cho những người nghèo thường ngồi ở trên lối về mà ông Ibnu Umar رضي الله عنه thường ra về từ Masjid, và bảo họ đừng ngồi trên đường về của ông ấy nữa. Sau đó, ông Ibnu Umar về nhà không nhìn thấy những người mà ông thường mời họ về ăn cùng với ông thì ông cử người đi gọi họ. Nhưng bởi vì vợ của ông đã gọi thức ăn cho họ và đã dặn họ không đến nếu ông Ibnu Umar رضي الله عنه có mời đi nữa. Ibnu Umar رضي الله عنه biết được tức giận và nói: Các người muốn ta không dùng bữa trong đêm nay!. Vậy là ông đã không dùng bữa trong đêm đó.⁽³¹⁾

Ibnu Abbas رضي الله عنه nói: Có hai điều từ Shaytan và hai điều nơi Allah Tối Cao và Ân Phúc. Sau đó, ông đọc câu Kinh:

﴿الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ [سورة البقرة: ٢٦٨]

﴿Shaytan làm cho các ngươi lo sợ sự nghèo khó và bảo các ngươi làm điều tội lỗi, ngược lại, Allah hứa tha thứ cho các ngươi và làm cho các ngươi phát đạt với thiên lộc của Ngài.﴾

⁽³⁰⁾ Lịch sử Baghdaad 8/353.

⁽³¹⁾ Hulyah Al-Awliya' 1/298.

Quả thật, Allah là Đấng Quảng đại, Bao la và Am tường mọi sự việc.﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 268).

Có nghĩa là Allah ﷻ bảo chúng ta tuân lệnh Ngài và làm Sadaqah để chúng ta đạt được sự tha thứ và thiên lộc của Ngài. ﴿**Quả thật, Allah là Đấng Quảng đại, Bao la và Am tường mọi sự việc.**﴾.

Imam Ahmad bin Hambal ﷺ nói về Ibad bin Ibad: Ông là người có kiến thức chắc chắn, ngoan đạo; tôi được biết là ông ấy đã mua bản thân mình từ Allah ﷻ ba hay bốn lần, ông đã làm Sadaqah với số bạc bằng trọng lượng cân nặng của ông.⁽³²⁾

Abu Al-Husain Annuri đã sống hai mươi năm mỗi ngày lấy bánh mì ra ngoài chợ để làm Sadaqah và ông vào Masjid thì ông thường cứ dâng lễ nguyện Salah cho đến khi tới giờ ra chợ. Và khi ông ra chợ người ta cứ nghĩ là ông đã ăn trưa xong tại nhà của ông rồi nhưng thật ra ông thường mang theo phần bữa ăn trưa bởi vì ông nhịn chay.

Ông A'meer bin Abdullah bin Azzubair thường tìm đến những người ngoan đạo lúc họ Sujud, ông mang đến cho họ chiếc túi trong đó là tiền Dinar (vàng) và Dirham (bạc), ông thường đặt chiếc túi tiền ở chỗ giày dép của họ và không để họ biết là của ông. Có lời hỏi ông rằng sao ông không cứ người đến đưa cho họ thì ông nói: tôi ghét việc ai đó trong số họ nhìn biết mặt người tôi cử đi và biết đó là của tôi.⁽³³⁾

Hỡi quý đồng đạo Muslim thân hữu,

⁽³²⁾ Tazdkirah Al-Huffaazh 1/210.

⁽³³⁾ Minhaj Al-Qasideen trang 41.

Trước mặt chúng ta là những hình ảnh của những con người luôn khao khát ân phước và phần thưởng nơi Allah ﷻ. Trong số họ, có những người đã bán bản thân họ cho Allah ﷻ ba hoặc bốn lần với số bạc bằng với trọng lượng cơ thể họ và dùng nó làm Sadaqah; Habib Al-Ajami đã bán bản thân mình cho Allah ﷻ với bốn mươi ngàn lượng bạc và dùng nó làm Sadaqah; ...

Al-Hasan nói: Người có đức tin sống trên thế gian này giống như một tù binh phải tìm cách chuộc tính mạng của mình, và y không an toàn cho đến khi y gặp được Allah Tối Cao.⁽³⁴⁾

Một người đàn ông nói với Al-Hasan: Ông nói gì về một người được Allah ﷻ ban cho nhiều bổng lộc rồi y dùng nó làm Sadaqah và hàn gắn tình bà con ruột thịt, y có được coi là người sống giàu có không? Al-Hasan nói: Không, cho dù y có cả thế gian này thì đối với y cũng chỉ là sống tạm mà thôi, y phải dùng những thứ đó cho Ngày nghèo khổ của y (Ngày Phán Xét).

Thiên sứ của Allah ﷻ là người rộng lượng và hào phóng nhất trong nhân loại, sự rộng lượng và hào phóng của Người giống như cơn gió thổi đi. Sự rộng lượng và hào phóng của Người là bằng chứng cho thấy Người sống giản dị và không lưu tâm nhiều đến cuộc sống trần gian, sự không lưu tâm nhiều đến cuộc sống trần gian không chỉ ở tiền bạc mà còn ở con tim, con tim không hề kết chặt với nó bao giờ.

Ông Muwarriq Al-Ijli là người làm kinh doanh, khi ông kinh doanh có lời thì ông dùng nó Sadaqah cho những

⁽³⁴⁾ Jami'a Al-Ulum Wal-Hukm trang 269.

Dù chi với nửa quả chà là . . !

người nghèo và những người túng thiếu, và ông thường nói: Nếu không vì họ tôi đã không làm kinh doanh.⁽³⁵⁾

Vâng, đúng vậy, tiền của lương thiện và tốt đẹp nằm trong tay người ngoan đạo và đức hạnh. Thề bởi Allah ﷻ, sự định tâm tốt đẹp của ông Muwarriq trong việc tích lũy tiền của và trong việc chi dùng quả là ân huệ quý giá!!

Ngày nay, ai trong chúng ta có suy nghĩ như thế? Trong chúng ta có mấy ai đón chào một ngày mới của mình bằng việc tìm kiếm ân phước qua việc Sadaqah và hành thiện?!

Quý đồng đạo Muslim thân hữu,

Trong tiền bạc và tài sản luôn có ba câu hỏi mà người chủ sở hữu của nó bị hạch hỏi vào Ngày Phán Xét:

Thứ nhất: Y kiếm được từ đâu, nó từ nguồn Halal hay Haram, hoặc từ nguồn Halah nhưng có lẫn vào những thứ Haram không?

Thứ hai: Y đã đặt nó ở đâu, ở nơi Halah hay Haram?

Thứ ba: Y chi dùng nó vào đâu, vào việc tuân lệnh Allah ﷻ hay vào việc trái lệnh Ngài, và nếu dùng vào việc tuân lệnh Ngài thì có thành tâm hay không thành tâm ...?

Nếu chúng ta thử dùng những câu hỏi này để tra xét trên 100 đồng Riyaal mà chúng ta có được thì chúng ta sẽ thấy sự tra hỏi thật khắc nghiệt và sự phán xét thật tỉ mỉ và chi tiết, .. có thể những tài sản này sẽ là nguyên nhân đưa chúng ta vào con đường bất hạnh và thua thiệt ..

⁽³⁵⁾ Azzuhd trang 44.

Dù chi với nửa quả chà là . . . !

Abu Bakr ﷺ nói: Vào ngày Eid nọ, tôi ghé thăm Abu Muslim, tôi thấy ông mặc chiếc áo đực vớ và trước mặt ông là con cừu mà ông đang ăn thịt của nó. Tôi nói: Này Abu Muslim, cái gì đây? Ông ấy nói: Đừng nhìn vào con cừu mà hãy nhìn vào việc khi Thượng Đế của tôi hỏi tôi: người có thứ này từ đâu? Tôi sẽ trả lời thế nào và cáo lỗi ra sao?!

Ibn Mubarak nói: Việc tôi trả lại một đồng bạc không rõ ràng (Halal hay Haram) là điều yêu thích đối với tôi hơn cả việc tôi làm Sadaqah cả 100 ngàn đồng. ⁽³⁶⁾

Quả thật, Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

« مَنْ تَصَدَّقَ بِعَدْلِ تَمْرَةٍ مِنْ كَسْبٍ طَيِّبٍ - وَلَا يَقْبَلُ اللَّهُ إِلَّا الطَّيِّبَ - وَإِنَّ اللَّهَ يَتَقَبَّلُهَا بِيَمِينِهِ ، ثُمَّ يُرِيهَا لِصَاحِبِهِ كَمَا يُرِي أَحَدَكُمْ فَلَوْهُ حَتَّى تَكُونَ مِثْلَ الْجَبَلِ » متفق عليه.

“Ai làm Sadaqah với giá trị chỉ bằng một quả chà khô từ nguồn tài sản tốt lành – Allah ﷻ chỉ chấp nhận những thứ tốt lành – thì Allah sẽ đón nhận nó bằng tay phải của Ngài, rồi Ngài sẽ nuôi dưỡng nó cho người chủ nhân của nó giống như một ai đó trong các người nuôi dưỡng con ngựa non của y, Ngài sẽ nuôi dưỡng nó cho đến khi nó to như quả núi.” (Albukhari, Muslim).

Al-Wa-qadi nói: Tôi kiếm được 600 ngàn đồng bạc mỗi năm nhưng tôi không phải có nghĩa vụ làm Zakah (do chưa đến thời điểm phải xuất Zakah thì số tiền đã được dùng làm Sadaqah). ⁽³⁷⁾

⁽³⁶⁾ Sifah Assafwah 4/139.

⁽³⁷⁾ “Các tiểu sử” 9/467.

Allayth bin Sa'ad thu được mỗi năm 80 ngàn đồng vàng nhưng Allah ﷻ không bắt ông ta xuất Zakah bất cứ một đồng bạc nào (do ông đã làm Sadaqah cho đến khi tới thời điểm xuất Zakah thì tài sản của ông trở nên dưới mức qui định phải xuất).⁽³⁸⁾

Và trong những lời nói chân thành dành cho những người có trái tim sống với linh hồn trong sạch, luôn sợ một Ngày mà vào ngày đó trái tim và cặp mắt bị đảo lộn:

Al-Hasan nói: Allah ﷻ thương xót một người bề tôi nào đó thì Ngài để y có cuộc sống giản dị, ăn thức ăn đạm bạc, mặc quần áo không cao sang, thường nghĩ về lòng đất, năng hành đạo, khóc cho tội lỗi, trốn chạy khỏi hình phạt, và tìm kiếm lòng nhân từ của Thượng Đế cho tới khi tuổi đời chấm dứt.⁽³⁹⁾

Vợ của Abu Hazim nói với ông: Mùa đông này có thể gây hại chúng ta nên chúng ta cần phải có thức ăn, quần áo và củi. Ông nói với bà: Tất cả những thứ này phải cần, tuy nhiên, chúng ta phải chết, rồi phải được phục sinh, rồi phải đứng trình diện trước Allah Tối Cao, rồi phải vào Thiên Đàng hoặc Hỏa Ngục.⁽⁴⁰⁾

**Này hỡi quý anh em đồng đạo Muslim thân hữu!
Chúng ta đang ở đâu trong số những người này?!**

Ông Muhammad bin Al-Munkadari thuật lại lời bà Ummu Durrah – từng là người giúp việc cho bà A'ishah ﷺ rằng Mu'awiyah gửi đến cho bà hai túi tiền trong đó có cả thầy

⁽³⁸⁾ Wafiyat Al-A'yan 4/130.

⁽³⁹⁾ Azzuhd Al-Kabir của học giả Al-Bayhaqi 2/65.

⁽⁴⁰⁾ Al-Ihya' 4/239.

Dù chi với nửa quả chà là . . !

180 ngàn đồng bạc, bà lấy một cái mâm và đồ tiền ra phân phát cho mọi người. Đến chiều, bà nói: Này cô bé, hãy mang đến cho ta bữa sáng. Thế là cô bé mang đến cho bà bánh mì và dầu. Bà Ummu Durrah nói với cô bé: Chẳng lẽ cô không thể dùng một đồng bạc của ngày hôm nay mua thịt cho ta để dùng bữa hay sao? Cô bé nói: Nếu bà nhắc tôi thì tôi đã làm thế.⁽⁴¹⁾

Và Sa'ad bin Iba-dah mỗi đêm đều mang thức ăn đến cho tám mươi người Ahlu Assifah (những người từ Makkah đến Madinah chưa có chỗ ở đã ở tạm trong Masjid).⁽⁴²⁾

Việc nuôi ăn trong thời buổi ngày nay thật hiếm thấy, chúng ta không thấy hình ảnh đó ngay cả giữa những người bạn thân thích với nhau, giữa những người hàng xóm láng giềng. Còn đối với những người nghèo, những người túng thiếu thì hầu như không hề nghe thấy một ai nấu thức ăn cho họ hoặc biếu tặng họ bữa ăn trưa hay bữa ăn tối.

* Maymune bin Mihran nói: Ibnu Umar được mang đến cho 12 ngàn đồng vàng trong một buổi tọa đàm, ông đã không đứng dậy cho tới khi đã phân phát xong số tiền đó.⁽⁴³⁾

Bakr Azzujaaj đã di chúc lại khi ông trên giường bệnh, ông nói: Khi nào ta chết, các người hãy mang áo này của ta đi Sadaqah, bởi quả thật ta muốn rời khỏi trần gian này trần truồng giống như ta đã đi vào nó trần truồng.⁽⁴⁴⁾

⁽⁴¹⁾ Al-Ihya' 3/262.

⁽⁴²⁾ “Các tiểu sử” 1/216.

⁽⁴³⁾ Sifah Assafwah 1/571.

⁽⁴⁴⁾ Wafi-yat Al-A'yan 5/232.

Al-Wa-qiđi qua đời nhưng ông không có vãi liệm, Al-Ma'mune đã mang đến những miếng vãi liệm cho ông.⁽⁴⁵⁾

Abdurrahan bin Awf nói: Mus'ab bin Umair bị giết và cậu ta tốt hơn tôi, cậu ta được liệm với cái áo nếu phủ kín đầu thì hở chân nếu phủ kín chân thì hở đầu.

Quý đồng đạo Muslim thân hữu,

Ông Ibnu Mas'ud ﷺ nói: Một đồng bạc mà ai đó trong các người chi dùng cho con đường chính nghĩa của Allah ﷻ lúc y còn khỏe mạnh và eo hẹp tốt hơn cả 100 đồng bạc được di chúc lại lúc y lâm chung.⁽⁴⁶⁾

Cũng chính vì lẽ này, những người tốt nhất trong cộng đồng này là những người chi dùng cho con đường chính nghĩa của Allah ﷻ khi họ còn khỏe mạnh trước khi họ sắp lìa đời và trước khi mặt trời mọc ở hướng Tây.

Ông Abu Ja'far bin Ali cháu của Al-Husain thuật lại rằng cha của ông chia tài sản của ông hai lần, và ông nói: quả thật, Allah ﷻ yêu thương người mắc tội sám hối.⁽⁴⁷⁾

Một trong những văn hóa của Sadaqah, sự thành tâm trong Sadaqah cũng như hy vọng những phần thưởng nơi Allah ﷻ là lời khuyên của Awn bin Abdullah: Khi người cho người nghèo một thứ gì đó, người nghèo đó nói: cầu xin Allah ban phúc cho anh thì người hãy nói: cầu xin Allah ban ân phúc cho

(45) “Các tiểu sử” trang 467.

(46) Tanbih Al-Ghafileen trang 245.

(47) Huliyah Al-Awliya' 3/140.

Dù chi với nửa quả chà là . . !

anh, mục đích để việc làm Sadaqah của người được thành tâm vì Allah ﷻ. ⁽⁴⁸⁾

Bởi lẽ ông muốn việc Sadaqah trở thành việc làm toàn tâm toàn ý vì Allah Tối Cao chứ không muốn có một thứ tri ân nào từ con người; và có lời ghi chép lại rằng bà A'ishah ﷺ và những vị Sahabah khác cũng nói như thế.

Điều này giống như lời của Arrabi'a bin Khuthaiyam đã nói: Tất cả những gì được thực hiện không vì Allah ﷻ thì sẽ tan biến. ⁽⁴⁹⁾

Al-Hasan nói: Người có đức tin là người tốt nhất trong việc làm và sợ Allah ﷻ nhiều nhất. Dù y đã chi dùng cho con đường chính nghĩa của Allah ﷻ với một núi vàng bằng núi Uhud thì y vẫn thấy không an tâm mà y sẽ cố gắng thêm nữa cho đến khi rời khỏi thế gian. ⁽⁵⁰⁾

Một người ăn xin đến xin Ibnu Umar ﷺ, Ibnu Umar bảo con trai của ông: Hãy đưa cho ông ta một đồng tiền vàng. Khi người ăn xin rời đi thì con của Ibnu Umar nói với ông: cầu xin Allah ﷻ chấp nhận từ người, thừa cha của con. Ông nói: Con có biết Ngài chấp nhận từ ai không? Quả thật, Ngài chỉ chấp nhận từ những người ngoan đạo mà thôi.

Allayth bin Sa'ad thu được mỗi năm 20 ngàn đồng vàng và ông nói: Tôi không phải xuất Zakah bất cứ một đồng nào (do ông đã làm Sadaqah cho đến khi tới thời điểm xuất

⁽⁴⁸⁾ Huliyah Al-Awliya' 4/253.

⁽⁴⁹⁾ Assiyar 4/259.

⁽⁵⁰⁾ Al-Hasan Albasri trang 29.

Zakah thì tài sản của ông trở nên dưới mức qui định phải xuất).⁽⁵¹⁾

Khi có người ăn xin tìm đến Arrabi'a bin Khuthaiyam thì ông nói: các người hãy cho người ăn xin đường bởi thật Rabi'a thích đường.⁽⁵²⁾

Quý đồng đạo Muslim thân hữu,

Chúng ta hãy suy ngẫm: họ đã chi dùng những gì cho con đường chính nghĩa của Allah ﷻ?

Họ chi dùng cho con đường chính nghĩa của Allah ﷻ với những thứ mà họ yêu thích nhất trong những gì họ có được, với những gì có giá trị nhất đối với họ, và họ cho đi bằng cả tấm lòng. Còn trong chúng ta, người chi dùng cho con đường chính nghĩa của Allah ﷻ thường có sự tính toán kỹ lưỡng, thường cho đi những gì dư thừa, những gì mà bản thân không cần nữa, hoặc cho đi trong tâm trạng do dự và phân vân, họ để dành cho cuộc sống Đời Sau với những thứ vứt đi, những thứ họ thực sự không cần trên thế gian, hoặc có thể họ chi ra những thứ thực sự có giá trị nhưng trong sự gượng ép, gò bó và họ thường chi rất ít; ngược lại, họ sẵn sàng chi dùng mạnh tay trong việc mua sắm những món hàng xa xỉ, những thứ đắt tiền, họ có thể mua một chiếc giường ngủ cao cấp có giá trị tương đương với một căn nhà, họ có thể mua một đôi giày hàng hiệu có giá bằng mấy năm lương của một người. Một số người, nam hay nữ đã mua cho mình 20, 50 và đến hơn cả trăm đôi giày đắt tiền, hàng trăm bộ quần áo đủ loại, .., và rồi đây, có một ngày, tất cả những thứ xa hoa đó sẽ bị hạch hỏi ..

⁽⁵¹⁾ Lịch sử Baghdaad 13/80.

⁽⁵²⁾ Azzuhd của Ibnu Assari 1/344.

Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

« لَيْسَ لِابْنِ آدَمَ حَقٌّ فِي سِوَى هَذِهِ الْخِصَالِ بَيْتٌ يَسْكُنُهُ وَتَوْبٌ يُوَارِي عَوْرَتَهُ وَجِلْفُ الْخُبْزِ وَالْمَاءُ » رواه الترمذي.

“Người con Adam không có gì đáng để lưu tâm ngoài những thứ này: ngôi nhà để y ở, quần áo để y che phần kín của cơ thể y, bánh mì khô và nước.” (Tirmizdi).

Malik bin Dinar nói: Quả thật, tôi ghen tị với người có cuộc sống vừa đủ và luôn cảm thấy hài lòng những gì mình đang có.

Muhammad bin Wa-si'a nói: Thề bởi Allah, tôi ghen tị với người buổi sáng thì đói, buổi chiều thì lo sợ nhưng đối với Allah thì y luôn hài lòng.⁽⁵³⁾

Hỡi người chi dùm!

Mười điều đưa người bề tôi đạt được vị trí của những người ngoan đạo và đức hạnh, và đạt được bậc cấp cao nơi Allah ﷻ:

Thứ nhất: Nhiều Sadaqah.

Thứ hai: Đọc nhiều Qur'an.

Thứ ba: Ngồi cùng với người nhắc nhở y nghĩ về cuộc sống Đời Sau, sống đời sống giản dị trên thế gian và không quá quan tâm đến cuộc sống vật chất.

Thứ tư: Hàn gắn tình máu mủ ruột thịt.

Thứ năm: Thăm viếng người bệnh.

⁽⁵³⁾ Sifah Assafwah 3/270.

Thứ sáu: Ít đồng hành với những người giàu chỉ toàn bận rộn với sự giàu có của họ mà quên lãng cuộc sống Đời Sau.

Thứ bảy: Suy nghĩ nhiều về những gì sẽ xảy ra cho y vào ngày mai.

Thứ tám: Ít tham vọng, nghĩ nhiều đến cái chết.

Thứ chín: Thường xuyên giữ im lặng, hạn chế lời nói.

Thứ mười: Khiêm tốn, ăn mặc giản dị, thương người nghèo và hòa đồng với họ, gần gũi với trẻ em mồ côi nghèo khó và xoa đầu của chúng.⁽⁵⁴⁾

* **Bảy điều nuôi dưỡng và tôn vinh Sadaqah:**

Thứ nhất: Làm Sadaqah từ nguồn tài sản Halal, bởi vì Allah Tối Cao đã phán:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ﴾ [سورة البقرة: ٢٦٧]

﴿**Hỡi những ai có đức tin! Hãy bố thí những bổng lộc tốt mà các ngươi đã tìm kiếm**﴾ (Chương 2 – Albaraqah, câu 267).

Thứ hai: Làm Sadaqah trong sự cố gắng, tức không dư dả và giàu có, cho từ số tiền không nhiều.

Thứ ba: Khẩn trương làm Sadaqah vì sợ mất cơ hội.

Thứ tư: Thanh lọc bản thân khỏi sự keo kiệt, có nghĩa là làm Sadaqah với thứ tốt đẹp nhất trong nguồn tài sản có được, không cho đi từ những thứ không tốt lành và khiếm khuyết; bởi Allah Tối Cao đã phán:

⁽⁵⁴⁾ Tanbih Al-Ghafilien trang 252.

﴿وَلَا تَيْمَمُوا الْحَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ وَاعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ عَنِّي حَمِيدٌ﴾ [سورة البقرة: ٢٦٧]

﴿Và chớ tìm vật nào xấu của nó mà chi ra (cho người khác), vật mà chính các người cũng không muốn nhận trừ phi các người nhắm mắt làm ngơ; và hãy biết rằng Allah là Đấng Giàu Có đáng ca tụng.﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 267).

Thứ năm: Làm Sadaqah trong âm thầm và kín đáo, sợ Riya' (phô trương, không toàn tâm toàn ý vì Allah).

Thứ sáu: Tránh xa việc kể lể những thứ đã cho, vì lo sợ mất đi ân phước và công đức.

Thứ bảy: Không làm tổn thương và đau lòng người nhận Sadaqah qua những lời nói hay hành động vì sợ mang tội; bởi Allah Tối Cao phán:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى﴾ [سورة البقرة: ٢٦٤]

﴿Hỡi những người có đức tin! Chớ làm cho việc Sadaqah của các người thành vô nghĩa bằng cách nhắc khéo về lòng rộng rãi của mình và với lời lẽ làm tổn thương danh dự của người khác.﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 264).

Bà A'ishah ﷺ kể rằng có một ngày nọ khi bà đang ngồi thì có một người phụ nữ đến gặp bà, tay cô ta giấu trong tay áo. Thế là bà A'ishah ﷺ nói với người phụ nữ đó: cô bị sao thế lại không để tay ra ngoài khỏi tay áo? Người phụ nữ nói: đừng hỏi tôi thưa người mẹ của những người có đức tin. Bà A'ishah ﷺ nói: cô phải nói cho tôi biết. Người phụ nữ nói: Thưa người mẹ của những người có đức tin! Cha mẹ của tôi,

lúc còn sống, cha tôi thích làm Saqadah còn mẹ tôi thì ghét làm Sadaqah, tôi chưa từng thấy bà làm Sadaqah bất cứ thứ gì ngoại trừ một miếng mỡ và một cái áo đã cũ rách. Khi hai người họ qua đời, tôi nằm mộng thấy như thể là ngày Phục Sinh đã diễn ra, tôi thấy mẹ tôi đứng giữa bao nhiêu người, trên cơ thể của bà có một miếng giẻ rách che phần kín của bà, và tôi nhìn thấy một miếng mỡ trên tay bà và bà đang liếm nó đồng thời kêu la: tôi khát quá. Tôi thấy cha tôi ngồi trên bờ hồ Al-Hawdh và đang uống nước từ hồ đó. Và cha tôi lúc còn sống, ông thích nhất là bỏ thí nước cho người ta uống. Trước cảnh tượng đó, tôi đã lấy một cái nôi nước và đưa cho mẹ tôi uống, bỗng có tiếng gọi từ bên trên: Há kẻ cho bà ta uống nước, tay của hắn không bị tê liệt ư? Lúc đó, tôi tỉnh giấc và quả thật tay tôi đã bị tê liệt.⁽⁵⁵⁾

Và chúng ta có ở nơi Thiên sứ của Allah ﷺ một tấm gương tốt đẹp về hành động và lời nói cho những ai hy vọng trở về gặp Allah ﷻ và hy vọng điều tốt đẹp ở cuộc sống cõi Đời Sau.

Ông Sahl bin Sa'ad ﷺ thuật lại rằng có một người phụ nữ mang đến cho Thiên sứ của Allah ﷺ một cái áo vải và nói: Chính tay tôi đã may nó để cho Người mặc. Thế là Thiên sứ của Allah ﷺ đã nhận lấy nó một cách rất cần đến nó. Người mặc chiếc áo đó đi ra gặp chúng tôi. Có một người nói: Chiếc áo thật đẹp, hãy mặc nó cho tôi. Người ﷺ nói: “Được”. Thế là Thiên sứ của Allah ﷺ vẫn ngồi trong buổi thuyết giảng. Sau đó, người đó ra về. Xong buổi nói chuyện, Thiên sứ của Allah ﷺ đã gọi chiếc áo cho người đàn ông đó. Mọi người đã nói với người đàn ông đó: Anh làm tốt lắm, Thiên sứ của Allah ﷺ cần

⁽⁵⁵⁾ Tanbih Al-Ghafilien trang 215.

mặc chiếc áo đó, rồi anh đã xin Người và anh biết rằng Người không bao giờ từ chối người xin. Người đàn ông đó nói: Thề bởi Allah, quả thật tôi không xin để mặc nó mà tôi xin chỉ để làm vải liệm cho tôi mà thôi. Sahl nói: Chiếc áo đó đã trở vải liệm cho y. (*Hadith do Albukhari ghi lại*).

Ông Ibnu Abbas رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((مَنْ كَسَا مُسْلِمًا ثَوْبًا لَمْ يَزَلْ فِي سِتْرِ اللَّهِ مَا دَامَ عَلَيْهِ مِنْهُ حَيْطٌ أَوْ سَلْكٌ))

رواه الترمذي والحاكم.

“Ai cho người Muslim một cái áo để mặc thì y sẽ vẫn luôn ở trong sự che chắn của Allah khi đường may của chiếc áo vẫn còn” (*Tirmizdi và Al-Hakim*).

Và ai được ở trong sự che chắn của Allah ﷻ thì quả thật người đó đang ở trong bóng mát vĩ đại và sự phúc lành vô số kể của Ngài.

Quả thật, Sadaqah và việc hành thiện mang lại sự ảnh hưởng không ngờ trong việc làm thông thoáng lòng ngực, đẩy lùi tai họa và điều xấu, và gặp được những điều phúc cũng như có được các ân huệ một cách liên tục.

Có lời kể rằng người buôn nô lệ cùng với một nữ nô lệ đi ngang qua Al-Hasan, ông đã nói với người buôn nô lệ: Chẳng lẽ anh hài lòng giá trị của cô ta với vài đồng bạc ư? Người buôn nô lệ nói: Không. Ông nói: thế thì hãy biếu tặng bởi quả thật Allah ﷻ sẽ hài lòng và ban cho anh nàng trinh nữ Hur Ain thay cho những đồng tiền và miếng ăn kia. ⁽⁵⁶⁾

⁽⁵⁶⁾ Al-Ihya' 1/268.

Quý đồng đạo Muslim thân hữu,

Hãy ghi nhớ lời của Imam Ahmad khi quý đạo hữu đang đi với những bước chân nhất định trong thế giới trần gian này.

Imam Ahmad bin Hambal رحمه الله nói: Thức ăn chỉ là thức ăn, quần áo chỉ là quần áo và thế giới trần gian chỉ những chuỗi ngày ít ỏi. ⁽⁵⁷⁾

Al-Hasan nói: Tôi kịp nhìn thấy những người mà nếu một ai đó trong số họ chỉ dùng tài sản to bằng cả trái đất thì người đó vẫn chưa an tâm cho tội lỗi của bản thân mình. ⁽⁵⁸⁾

Đúng vậy, những người đó luôn lo sợ cho ngày mà trái tim và cặp mắt bị đảo lộn (trước sự kinh hoàng khủng khiếp diễn ra trong ngày hôm đó). Vì lẽ này, Allah ﷻ đã mô tả các bề tôi ngoan đạo và đức hạnh của Ngài với lời phán:

﴿وَيُطْعَمُونَ الْطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا ﴿٩﴾ إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَمْطَرِيرًا ﴿١٠﴾ فَوَقَلْنَاهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَٰلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَلْنَاهُمْ نَصْرَةً وَسُرُورًا ﴿١١﴾ وَجَزَلْنَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا ﴿١٢﴾﴾ [الإنسان: ٨-١٢]

«Và vì thương yêu Ngài, họ chu cấp thực phẩm cho người nghèo, trẻ mồ côi và tù binh. Họ bảo: “Chúng tôi chu cấp cho quý vị là vì Allah thôi chứ chúng tôi không mong quý vị nhớ ơn và đáp trả. Chúng tôi chỉ sợ một Ngày phải cau mặt

⁽⁵⁷⁾ Assiyar 11/216.

⁽⁵⁸⁾ Jami'a Al'ulum Wal-Hukm trang 211.

nhân nhớ buồn thâm khi đứng trước Thượng Đế của chúng tôi”. Bởi thế, Allah sẽ giải cứu họ khỏi sự xấu xa của Ngày đó và làm cho họ sáng rõ và vui sướng. Và vì đã kiên nhẫn chịu đựng nên Ngài sẽ ban thưởng họ Thiên Đàng và lựa là.﴾ (Chương 76 – Al-Insan, câu 8 – 12).

Allah ﷻ đặc biệt mô tả họ với việc làm Sadaqah và Ngài hứa sẽ ban thưởng cho họ **﴿Bởi thế, Allah sẽ giải cứu họ khỏi sự xấu xa của Ngày đó và làm cho họ sáng rõ và vui sướng. Và vì đã kiên nhẫn chịu đựng nên Ngài sẽ ban thưởng họ Thiên Đàng và lựa là﴾.**

Những cư dân nghèo ở Madinah đã từng nằm trong sự trợ giúp của Abdurrahman bin Awf ﷺ, một trong mười người được báo tin mừng về Thiên Đàng: ông dùng 1/3 tài sản để cho họ mượn, 1/3 tài sản để trả nợ cho họ và 1/3 để hàn gắn tình máu mủ.

Abdul-Malik bin Marwan nói với Asma' con gái của Kharijah: Truyền đến tai ta những điều tốt đẹp về bà, bà hãy nói cho ta biết về nó? Bà Asma' nói: những điều tốt đẹp của người khác còn tốt đẹp hơn những điều của tôi rất nhiều. Abdul-Malik nói: tôi quyết nghe những điều tốt đẹp từ nơi bà. Bà Asma' nói: Thừa thù lĩnh của những người có đức tin! Tôi chưa từng ngồi duỗi thẳng chân mình ra trước mặt (để nghỉ ngơi) vì tôi phải làm thức ăn và mời một nhóm người đến ăn, và tôi chưa từng để một người ngược mặt lên xin tôi một thứ gì đó mà tôi không cho ngoại trừ tôi cho y nhiều hơn thế.⁽⁵⁹⁾

Một trong những lễ nghĩa và văn hóa Sadaqah là có thái độ ứng xử từ tốn và nhẹ nhàng với người ăn xin, nên nói

⁽⁵⁹⁾ Al-Ihya' 3/265.

với họ bằng lời lẽ tốt đẹp cùng với những cử chỉ ân cần và lịch sự. Quả thật, ông Ali bin Al-Hasan khi ông Sadaqah cho người đến xin thì ông hôn người đó rồi mới cho. ⁽⁶⁰⁾

Một người đàn ông đến từ xứ Sham nói: Làm ơn chỉ cho tôi Safwan bin Sulaim, bởi quả thật tôi đã nhìn thấy ông vào Thiên Đàng. Có lời hỏi: Ông ấy vào Thiên Đàng với điều gì? Người đàn ông nói: với chiếc áo ông ấy đã cho một người mặc.

Một số người nói: Chúng tôi hỏi Safwan bin Sulaim về câu chuyện chiếc áo thì ông kể: Vào một đêm rét, tôi từ Masjid trở ra thì nhìn thấy một người đàn ông trên người không quần áo, tôi đã cởi chiếc áo của mình mặc cho người đó. ⁽⁶¹⁾

Nếu chúng ta mất nhà cửa mỗi sáu tháng thì chúng ta sẽ thấy rằng chúng ta rất cần đến những quần áo mà chúng ta không còn cần nữa. Vậy tại sao chúng ta còn trễ nải trong việc mang những quần áo chúng ta không cần nữa cho những người nghèo, những người cần?! Thề bởi Allah ﷻ, thật đáng lo sợ cho chúng ta gặp phải sự trừng phạt nơi Allah ﷻ về vấn đề này, có thể Allah ﷻ sẽ giáng họa xuống lên chúng ta để rồi chúng ta không tìm thấy một mảnh vải che thân.

Thật sự đáng buồn và đáng lo ngại cho một số người được Allah ﷻ ban cho nhiều bổng lộc nhưng lại phung phí và không biết chia sẻ.

Salim bin Abu Al-Ja'd nói: Một người phụ nữ đi ra ngoài cùng một đứa trẻ, bắt chột bị sói tấn công và tha đứa trẻ đi mất. Người phụ nữ cố lần theo dấu vết của con sói và trên

⁽⁶⁰⁾ Hulyah Al-Awliya' 3/137.

⁽⁶¹⁾ Sifah Assafwah 2/154.

tay của cô ta cầm một ổ bánh mì, trên đường đi thì gặp một người ăn xin thì cô ta đã đưa ổ bánh mì cho người ăn xin đó. Sau đó, bỗng con sói tha đứa trẻ đến trả lại cho người phụ nữ này, và có tiếng nói từ đâu vọng lại: Đây là miếng trả miếng. ⁽⁶²⁾

Ông Ali bin Al-Hasan cháu nội của Ali ﷺ thường vác bánh mì trên lưng của mình đi trong đêm tối để phân phát cho người nghèo, người túng thiếu và ông nói: Quả thật làm Sadaqah trong đêm sẽ dập tắt cơn thịnh nộ của Thượng Đế. ⁽⁶³⁾

Các học giả đều đồng thuận rằng việc làm Sadaqah một cách kín đáo và thâm lặng tốt hơn làm một cách công khai, bởi vì điều đó sẽ tránh xa được sự Riya' (phô trương và không hoàn toàn thành tâm vì Allah) và gần với sự Ikhlās (toàn tâm toàn ý vì Allah) hơn. Hơn nữa, việc làm Sadaqah một cách kín đáo không làm người thực hiện cảm thấy tự đắc, không làm cho y trở nên tự cao và có thái độ hãnh diện và kiêu ngạo trước người khác; đồng thời sẽ làm cho người nghèo khi nhận Sadaqah cảm thấy không bị thấp hèn và e ngại trước người khác và họ càng yêu thương và quý mến hơn người đã cho họ. ⁽⁶⁴⁾

Sự thành tâm vì Allah ﷻ là bản chất đích thực của tôn giáo, là chìa khóa của sứ mạng kêu gọi và tuyên truyền của các vị Thiên sứ. Thiên sứ của Allah ﷻ nói:

((مَنْ صَلَّى يُرَائِي فَقَدْ أَشْرَكَ وَمَنْ صَامَ يُرَائِي فَقَدْ أَشْرَكَ وَمَنْ تَصَدَّقَ يُرَائِي فَقَدْ أَشْرَكَ)) رواه أحمد.

⁽⁶²⁾ Tanbih Al-Ghafilēen trang 521.

⁽⁶³⁾ Assiyar 4/393.

⁽⁶⁴⁾ Al-Ihkam – giảng giải Usul Al-Ahkam của học giả Ibnu Qa-sim 2/203.

“Ai dâng lễ nguyện Salah một cách chỉ để thiên hạ nhìn thấy thì y đã Shirk, và ai nhịn chay một cách chỉ để thiên hạ nhìn thấy thì y đã Shirk, và ai làm Sadaqah một cách chỉ để thiên hạ nhìn thấy thì y đã Shirk” (Ahmad).

Và người Ikhlaas là người kín đáo việc làm thiện tốt của y giống như kín đáo những điều xấu của y.

Ibrahim bin Bashshaar nói: Tôi đã trải qua thời gian cùng với Ibrahim bin Adam ở một thành phố mang tên Tarabalus (Tripoli – thủ đô của Libya). Và trong khoảng thời gian đó, bữa ăn của chúng tôi không có gì khác ngoài hai ổ bánh mì. Rồi có một ngày một người ăn xin đến, ông bảo tôi: Hãy đưa cho y những gì anh có. Nhưng tôi đã ngồi im. Ông lại bảo: Anh sao thế? Hãy mau đưa cho người ăn xin đi. Thế là tôi đã cho người ăn xin đó, và tôi thật ngạc nhiên cho hành động của ông Ibrahim bin Adam. Ông nói với tôi: “Này Abu Is-haaq! Quả thật anh ném bỏ cho ngày mai thứ mà anh chưa từng ném bỏ bao giờ, anh hãy biết rằng anh đã ném bỏ thứ ở dưới đáy chứ anh không ném bỏ thứ chừa lại cho mai sau, cho nên, anh hãy dễ dàng với bản thân bởi vì anh thực sự không biết khi nào mệnh lệnh Thượng Đế của anh bất chợt được phán xuống với anh”. Lời nói của ông đã làm tôi khóc và nó làm tôi không còn bận tâm nhiều đến cuộc sống trần gian nữa. ⁽⁶⁵⁾

Vấn đề thức ăn đồ uống đã trở thành vấn đề quan trọng đối với chúng ta ngày nay, chúng ta ăn mỗi ngày ba bữa ăn thật trọn vẹn, mỗi bữa ăn của chúng ta không phải còn đơn thuần là một món ăn mà là nhiều món ăn khác nhau rất phong phú và đa dạng nhờ Allah ﷻ ban cho, và các bữa ăn của chúng ta không còn là những bữa ăn thiếu thốn, chỉ vừa đủ cho một người mà

⁽⁶⁵⁾ Azzuhd của học giả Al-Baihaqi 251, Sifah Assafwah 4/153.

là những bữa ăn rất hoành tráng, có một số người mỗi một bữa ăn của họ bằng cả một đám tiệc .. Subhanallah, thiết nghĩ con người chúng ta ngày nay chỉ biết mãi mê chăm sóc cho cái bụng của mình mà quên đi lời phán của Allah ﷻ:

﴿ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ﴾ [سورة التكاثر: ٨]

﴿**Rồi đây chắc chắn vào Ngày đó (Ngày Phục Sinh) các ngươi sẽ bị hạch hỏi về những hưởng thụ và lạc thú**﴾ (Chương 102 – Attaka-thur).

Các vị Sahabah ﷺ đã hỏi Thiên sứ của Allah ﷻ: Thưa Thiên sứ của Allah! Sự hưởng thụ và lạc thú nào mà chúng ta bị tra hỏi vậy? Chẳng phải chúng ta chẳng có gì ngoài nước lã và chà là khô, rồi những thanh kiếm đang treo trên cổ chúng ta và kẻ thù thì đang đến, vậy có sự lạc thú và hưởng thụ nào mà chúng ta sẽ bị tra hỏi chứ? Thiên sứ của Allah ﷻ nói:

((أَمَا إِنَّ ذَلِكَ سَيَكُونُ)) رواه البخاري ومسلم.

“**Rồi đây điều đó (sự hưởng thụ và lạc thú) sẽ xảy ra**” (*Fat-hul-Qadir 5/607*).

Thiên sứ của Allah, một vị Nabi của tất cả nhân loại ﷺ, những bữa ăn của Người ra sao? Bà A’ishah ﷺ nói: “**Từ khi Người đặt chân đến Madinah thì Người chưa từng được no với bánh mì trong ba ngày liền cho đến khi Người qua đời**” (*Albukhari, Muslim*).

Al-Hasan nói: Thề bởi Đấng mà linh hồn tôi nằm trong tay Ngài, tôi đã từng kịp nhìn thấy những người mà không một ai trong số họ bảo vợ của mình nấu ăn cả, nếu họ được mang đến một thứ gì đó thì họ ăn hoặc là họ im lặng, họ cũng không

hề bận tâm thức ăn nóng hay nguội; không ai trong số họ trải xuống đất một tấm trải để lót người họ trên nền đất mà họ thường ngủ trên cánh tay của mình trong đêm, và trong đêm họ thường thức dậy dâng lễ nguyện Salah vì mong được Allah ﷻ giải thoát họ khỏi sự trừng phạt của Ngài.

Hỡi những anh em đạo hữu, hãy suy ngẫm về những lời Bilal bin Sa'ad nói: Có thể một người cứ vui cười ăn uống thỏa thích và hưởng lạc nhưng y được định đoạt trong Kinh Sách của Allah ﷻ rằng y sẽ là chất đốt của Hỏa Ngục. ⁽⁶⁶⁾

Jareer bin Abdul-Hameed kể rằng chưa có một giờ nào nhìn thấy Sulayman Attaymi không làm Sadaqah, ông luôn làm Sadaqah với một thứ gì đó, nếu ông không có gì để Sadaqah thì ông dâng lễ nguyện Salah. ⁽⁶⁷⁾

Ông Uqbah bin Ameer thuật ﷺ lại rằng tôi đã nghe Thiên sứ của Allah ﷻ nói:

« كُلُّ امْرِئٍ فِي ظِلِّ صَدَقَتِهِ حَتَّى يُقْضَى بَيْنَ النَّاسِ »

“Mỗi một người sẽ ở dưới bóng mát việc làm Sadaqah của y (vào Ngày Phục Sinh) cho đến khi y được phán xét trước mọi người”.

Yazeed nói: Abu Khair không một ngày nào ông làm lỗi mà ông không làm Sadaqah một thứ gì đó dù chỉ với một cái bánh ngọt hoặc một củ hành. (*Hadith do Ahmad, Ibnu Khuzaimah, và Ibnu Hibban ghi lại*).

⁽⁶⁶⁾ Sifah Assafwah 4/218.

⁽⁶⁷⁾ Assiyar 6/199.

Allahu-Akbar – Allah vĩ đại nhất! .. họ làm Sadaqah với bất cứ thứ gì họ có được .. quả thật, họ đã ra đi và những thứ họ đã chi ra cũng đã đi mất nhưng công đức và ân phước cho việc làm Sadaqah của họ vẫn mãi còn ...

Quả thật có nhiều người cảm thấy khó khăn và không hình dung được: làm sao mình có thể làm Sadaqah mỗi ngày vào thời buổi này?! Giải pháp thật dễ dàng và đơn giản, chúng ta có thể đặt một cái hộp ở một góc nhà và mỗi ngày chúng ta và vợ, con cái của chúng ta để vào trong cái hộp đó những gì chúng ta có được dù nhiều hay ít, và khi cuối tháng chúng ta mở hộp lấy ra để làm từ thiện.

Sulaim bin Mansur bin Ammaar nói: cha của tôi nói: ta đến gặp Al-Layth và lúc đó ông ta ở một mình, ông đã lôi ra dưới chân của ông một cái túi trong đó có 1000 đồng Dinar và nói: “Này Abu Assara, đừng cho con trai tôi biết về nó, hãy tạo điều kiện dễ dàng cho nó”. Và ta biết ai đã là người đi làm Sadaqah vào buổi sáng của những ngày Ramadan vì đó là giờ mọi người thường đang ngủ nên có thể tránh được những cặp mắt.

Mu'awiyah hỏi Al-Hasan bin Ali về tính hào hiệp, tinh thần dũng cảm, và sự rộng lượng thì Al-Hasan nói: Sự hào hiệp là người đàn ông biết giữ gìn và bảo vệ tôn giáo của y, luôn biết đánh thức bản thân, cư xử tử tế với khách viếng của y, lịch sự và văn hóa trong tranh luận, và dám đương đầu khó khăn để can thiệp chuyện bất bình; tinh thần dũng cảm là sẵn sàng ra sức bảo vệ người láng giềng (bao hàm người cùng đồng hành) và kiên nhẫn trong mọi tình huống; sự rộng lượng là cho trước khi xin, cho bằng tấm lòng thương xót và nhân hậu và cho những thứ tốt nhất.

Dù chi với nửa quả chà là . . !

Ibnu Assimaak nói: Tôi lấy làm lạ cho người dùng tài sản của y để mua những nô lệ nhưng y lại không mua để chuộc giải phóng nô lệ bằng sự từ thiện của y.

Một người đàn ông tìm đến người bạn của mình, người bạn mở cửa cho anh ta và nói: điều gì đưa anh đến đây? Anh ta nói: Tôi đang nợ bốn trăm đồng bạc Dirham. Lập tức, người bạn đó vào nhà soạn đủ bốn trăm đồng bạc Dirham và đưa cho anh ta. Anh ta trở về nhà và khóc. Vợ anh ta hỏi: Chẳng lẽ người bạn của anh không cho anh khi anh gặp khó khăn ư? Anh ta nói: Không, anh khóc chỉ vì anh đã không đến viếng và hỏi thăm hoàn cảnh của anh ấy cho đến khi anh cần sự giúp đỡ của anh ấy.⁽⁶⁸⁾

Zubair bin Al-Awaam có tới 1000 tá điền nạp tiền cho ông, và mỗi đêm ông thường dùng nó phân phát rồi khi ông trở về nhà thì ông không còn gì nữa.

Một người đàn ông nói: Trong lúc tôi đi cùng với Sufyan bin Uyainah thì một người ăn xin đến xin ông ta, ông ta không có bất cứ thứ gì trong người để cho người ăn xin đó thì ông ta đã khóc. Tôi hỏi: Này Abu Muhammad! Điều gì làm cho ông khóc? Còn có điều nào tồi tệ hơn việc một người đến hy vọng điều tốt đẹp ở nơi anh nhưng y đã không tìm thấy?⁽⁶⁹⁾

Quy đồng đạo Muslim thân hữu,

Một trong sự tinh tế trong những ân huệ mà Allah ﷻ ban cho người bề tôi là Ngài đóng lại một cánh cửa đối với y

⁽⁶⁸⁾ Al-Ihya' 3/261.

⁽⁶⁹⁾ Wafi-yat Al-A'yaan 2/293.

rồi Ngài gọi đến cho y một người gõ cửa nhà của y và xin y một thứ gì đó để y nhận biết ân huệ của Ngài dành cho y. ⁽⁷⁰⁾

Và một trong sự thiêng liêng về ân huệ mà Allah ﷻ ban cho người bề tôi là Ngài ban cho y nhiều tiền của và tài sản sau đó Ngài mang đến cho y người mà y cần cho từ nguồn tài sản và của cái đó của y để y có thể tìm được tấm chắn che chắn y khỏi Hỏa Ngục.

Ông Ali bin Ysa nói: Tôi kiếm được 100 ngàn đồng Dinar và tôi đã xuất làm từ thiện 680 ngàn. ⁽⁷¹⁾

Một câu hỏi đặt ra cho bạn hỏi quý độc giả thân hữu: Nếu bạn có trong tay với số tiền như thế thì bạn sẽ chi bao nhiêu cho việc làm từ thiện và chừa lại bao nhiêu?!

Abu Safwan Arruayni khi được hỏi: “Điều gì ở trên thế gian bị Allah chê trách trong Qur’an và điều gì mà người có trí tuệ khôn ngoan nên tránh xa”. Ông nói: Tất cả những gì anh thương yêu nhất trên thế gian này, anh chỉ mong muốn điều đó trên thế gian thì đó là thứ bị chê trách; còn tất cả những gì anh yêu thích cho Ngày Sau thì đó không thuộc những thứ bị chê trách. ⁽⁷²⁾

Ali bin Abu Talib ﷺ nói mô ta trần gian: Những thứ Halal của nó bị tra hỏi và thanh toán còn những thứ Haram của nó bị đày vào Hỏa Ngục.

⁽⁷⁰⁾ Iddah Assabireen trang 174.

⁽⁷¹⁾ Assiyar 15/300.

⁽⁷²⁾ Tazkiyah Annufus trang 128.

Có người hỏi Sufyan bin Uyainah: Sự rộng lượng là gì? Ông nói: Sự rộng lượng là tử tế với các anh em đồng đạo và hào phóng trong tiền bạc và tài sản.

Ông nói: Cha tôi kế thừa 50 ngàn Dirham, ông đã gửi số tiền đó cho tất cả các anh em của ông. Ông nói: Tôi thường cầu xin Allah ﷻ trong lễ nguyện Salah của tôi thu nhận anh em của tôi vào Thiên Đàng, chẳng lẽ tôi lại keo kiệt với họ tiền bạc sao?

Yahya bin Mu'azd nói như thể là ông đang nói với nhiều người thời nay của chúng ta: Người con của Adam, nếu y sợ Hỏa Ngục giống như sợ cái nghèo thì y sẽ vào Thiên Đàng.⁽⁷³⁾

Al-Hasan nói: Cho đi với sự nỗ lực là đỉnh cao của sự rộng lượng.

Một số học giả khi được hỏi ai là người yêu thương nhất đối với ngài thì họ nói: người có sự giúp đỡ nhiều đối với tôi; khi được hỏi nếu không phải là người thượng giúp đỡ ngài thì họ nói: người mà tôi thường giúp đỡ họ.

Ông Abdul-Aziz bin Marwan nói: Nếu một người có thể làm cho tôi đặt việc làm từ thiện ở nơi anh ta thì sự giúp đỡ của y ở nơi tôi giống như sự giúp đỡ của tôi ở nơi y.

Al-Mahdi nói Ash-Shubaib bin Shabah: Anh thấy mọi người vào nhà tôi thế nào? Ash-Shubaib nói: Thừa thủ lĩnh của những người có đức tin, quả thật họ vào với niềm hy vọng và họ trở ra một cách hài lòng.

⁽⁷³⁾ Tareekh Baghdaad 10/367.

Nói về lời khuyên nhủ của họ dành cho cộng đồng Islam thì vô vàn, họ luôn hướng tới cuộc sống Đời Sau và luôn vội vã và khẩn trương cho những ngày mai sau đó.

Một người đã nói với Sufyan Ath-Thawri nói: Hãy cho tôi lời khuyên! Sufyan nói: Anh hãy làm cho cuộc sống của anh trên gian này vừa đủ để tồn tại trong nó và hãy làm cho cuộc sống Đời Sau của anh đủ để tồn tại nơi đó và bằng an.⁽⁷⁴⁾

Giá chúng ta biết dành cho cuộc sống của chúng ta trên trần gian một cách vừa đủ để tồn tại trong đó và dành cho cuộc sống của chúng ta ở cõi Đời Sau một cách đủ để tồn tại nơi đó thì chắc chắn chúng ta sẽ thay đổi lối sống của chúng ta, việc làm của chúng ta sẽ có sự thay đổi, tuy nhiên, đâu rồi những người nỗ lực phấn đấu bản thân mình và cố gắng làm cho cuộc sống Vĩnh Hằng ở Đời Sau?!

Qutaibah nói: Al-Layth bin Sa'ad thường thu nhập được mỗi năm hai mươi ngàn Dinar và ông nói: tôi chưa từng phải làm Zakah bắt buộc⁽⁷⁵⁾ (trước khi đến thời điểm phải xuất Zakah thì ông đã không còn đủ số lượng phải xuất nữa vì ông đã làm Sadaqah trước đó rất nhiều).

Ali bin Al-Hasan nói: Ai bố thí tiền của cho những người xin y thì y chưa phải là người rộng lượng, mà người rộng lượng đích thực là người thực hiện nghĩa vụ đối với Allah ﷻ từ ngay lúc đầu (không đợi xin mới cho) đến những người tuân lệnh Ngài, và bản thân y không yêu thích được tri ân từ những người đó mà y chỉ hy vọng với niềm tin kiên định nơi phần thưởng của Allah ﷻ.

⁽⁷⁴⁾ Huliyah Al-Awlyyah 7/56.

⁽⁷⁵⁾ Tabaqat Al-Hanabilah 1/204.

Có lời hỏi Al-Hasan: Sự rộng lượng là thế nào? Ông nói: Anh hào phóng trong việc chi tài sản của anh vì Allah Tối Cao. Có lời hỏi: Thế nào là buột chặt? Ông nói: Anh ngăn tài sản của mình cho con đường chính nghĩa của Allah ﷻ. Và khi ông được hỏi thế nào hoang phí thì ông nói: chi dùng tài sản vì yêu thích chức sắc, địa vị và danh vọng.

Và một trong nét văn hóa ăn uống của Islam mà chúng ta đã thờ ơ và xao lãng, đó là mời những người nghèo, trẻ mồ côi đến cùng ăn với chúng ta trong những bữa ăn. Quả thật, Abdullah bin Umar ﷺ thường không ăn trừ phi trong bữa ăn của ông có trẻ mồ côi cùng ăn với ông.

Những đứa trẻ mồ côi thuộc cộng đồng tín đồ Islam đang được những tổ chức Thiên Chúa giáo, những binh lính của những kẻ ngoại đạo chiêu cố hầu lôi kéo chúng rời bỏ tôn giáo thì chúng ta đang ở đâu, chúng ta đang làm gì trong việc giúp đỡ, tài trợ, giáo dục và bảo vệ chúng?!

Quý anh em đạo hữu Muslim, quý anh em đang ở đâu trong việc giúp đỡ và hỗ trợ những trẻ em mồ côi?!

Xin báo tin vui cho những ai đang hỗ trợ và chăm sóc trẻ mồ côi rằng họ sẽ được ở rất gần với Thiên sứ của Allah ﷺ trong Thiên Đàng bởi vì Người đã nói:

« أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْجَنَّةِ هَكَذَا »

“Ta và người tài trợ và chăm sóc trẻ mồ côi ở trong Thiên Đàng như thế này”. Rồi Người ra dấu hai ngón tay, ngón trỏ và ngón giữa và cử động hai ngón qua lại; ý nói sự gần kề giống như hai ngón này. (Albukhari)

Ông Anas bin Malik ﷺ nói: Abu Talhah là người có nhiều tiền của nhất trong số người dân Al-Ansaar tại Madinah, ông có một cái giếng nước được gọi là Bi'run Ha', ông rất quý cái giếng này, nó là tài sản mà ông yêu quý nhất trong các tài sản ông có được, và cái giếng nằm đối diện với Masjid và Thiên sứ của Allah ﷺ thường vào trong ngôi vườn của ông ta và uống nguồn nước ngọt từ cái giếng đó. Khi Allah mặc khải xuống câu Kinh:

﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ﴾

﴿سورة آل عمران : ٩٢﴾

﴿**Các người sẽ không bao giờ đạt đến mức đạo đức trừ phi các người chi dùng (cho chính nghĩa của Allah) những vật mà các người yêu thích nhất; và bất cứ vật gì các người chi ra thì quả thật Allah đều biết rõ.**﴾ (Chương 3 – Ali-Imran, câu 92).

Abu Talhah nói: Thừa Thiên sứ của Allah! Quả thật, Allah phán: ﴿**Các người sẽ không bao giờ đạt đến mức đạo đức trừ phi các người chi dùng (cho chính nghĩa của Allah) những vật mà các người yêu thích nhất**﴾, lạy Allah, quả thật tài sản mà bề tôi yêu quý nhất là giếng Bi'run Ha', bề tôi xin làm Sadaqah cho Allah, bề tôi hy vọng sẽ đạt được mức đạo đức và bề tôi xin giữ nó ở nơi Allah ﷻ. Thừa Thiên sứ của Allah, xin Ngài hãy đặt nó vào chỗ nào phù hợp mà Allah ﷻ cho Người nhìn thấy điều đó. Thế là Thiên sứ của Allah ﷻ nói:

« بَيْعَ ذَلِكَ مَالٍ رَابِعٍ ذَلِكَ مَالٌ رَابِعٌ وَقَدْ سَمِعْتُ وَأَنَا أَرَى أَنْ تَجْعَلَهَا فِي الْأَقْرَبِينَ »

“Tốt lắm, tài sản đó mang lại lợi nhuận, tài sản đó mang lại lợi nhuận, quả thật Ta đã nghe, và Ta thấy rằng anh nên để nó cho bà con ruột thịt”.

Abu Talhah nói: Tôi sẽ làm vậ thừa Thiên sứ của Allah. Rồi Abu Talhah đã để cái giêng nước đó cho bà con ruột thịt của ông. (*Hadith do Ahmad ghi lại*).

Bayaan người Ai Cập nói: Tôi đang ngồi ở Makkah, một cậu thanh niên ở đằng trước mặt tôi, rồi một người mang đến một túi tiền Dirham đặt trước mặt cậu ta nhưng cậu ta nói: tôi không cần số tiền này. Người đó nói: vậy anh hãy phân phát cho người nghèo. Cậu thanh niên mang đi phân phát. Vào giờ I’sha tôi nhìn thấy cậu ta ở chỗ thung lũng đang xin một thứ gì đó cho bản thân mình. Tôi nói: Phải chi anh chừa lại một thứ gì đó cho anh từ túi tiền kia? Cậu ta nói: Tôi không biết mình sẽ sống đến thời điểm này.

Một người dân sa mạc đã đến xin Sa’eed bin Al’Ass, ông ra lệnh cho y ta 500. Người hầu hỏi: 500 đồng bạc hay 500 đồng vàng? Ông nói: Ta chỉ bảo cậu đưa cho y ta 500 đồng bạc thôi, nhưng trong bản thân cậu lại nghĩ đến có thể nó là đồng vàng, cho nên cậu hay đưa cho y ta 500 đồng vàng. Khi người đàn ông sa mạc đó đã lấy số tiền đó thì y ta ngồi xuống khóc. Ông Sa’eed nói với y ta: Có chuyện gì xảy ra với anh sao? Chẳng lẽ anh chưa nhận phần quà của anh sao? Người đàn ông sa mạc nói: Không phải, thề bởi Allah tôi đã nhận rồi, nhưng tôi khóc vì tại sao đất có thể ăn một người giống như ông.⁽⁷⁶⁾

⁽⁷⁶⁾ Albida-yah Wannihah 8/93.

Ali bin Rukn, một vị vua của một vương triều lấy làm tự hào nói: Tôi đã tích lũy cho con cái tôi những gì đủ cho chúng và đủ cho đoàn quân binh của chúng trong 15 năm. Rồi ông chết trong tòa lâu đài, và các chìa khóa kho tài sản ở nơi con trai của ông, đứa con không đến, nên không có gì để liệm cho ông .. ông đã để lại hai triệu tám trăm sáu mươi lăm ngàn Dinar, và trong kho tài sản của ông có nhiều châu báu, ngọc ngà, ngọc trai, kim cương với tổng giá trị một triệu Dinar .. và những vật dụng bằng bạc với trọng lượng hàng tấn .. còn đồ đạc thì có đến ba ngàn công-te-nơ, vũ khí một ngàn công-te-nơ, những chiếc giường, nệm và những vật dụng cho phòng ngủ có đến hai ngàn năm trăm công-te-nơ.⁽⁷⁷⁾

Còn vị Khalif giản dị Umar bin Abdul-Aziz, quả thật, Musallamah bin Abdul-Malik nói với ông: Này hỡi thủ lĩnh của những người có đức tin, quả thật ông đã để cho con cái của ông đói từ những tài sản này và ông để lại cho sự nghèo khổ không có bất cứ thứ gì. Umar bin Abdul-Aziz nói: Này Musallamah, có phải ngươi đang hù dọa ta bởi cái nghèo chẳng? Còn về câu nói của ngươi rằng ta đã để cho con cái ta đói từ nguồn tài sản này thì ta thề bởi Allah ta không hề cấm chúng những gì thuộc về quyền lợi của chúng và quả thật con cái của ta sẽ là một trong hai dạng người: hoặc là một người kính sợ Allah thì Allah sẽ ban cho y bổng lộc; hoặc là một người làm điều tội lỗi thì quả thật ta không có khả năng tiếp sức nó trên con đường nghịch lại Allah.

Và quả thật, con cái của Umar bin Abdul-Aziz ﷺ đã sống một cuộc sống âm no không cần đến bất cứ ai và không hề phải đi xin ai sau khi ông qua đời.

⁽⁷⁷⁾ Shazdrat Azd-Zdahab 3/124.

Những người ngoan đạo và đức hạnh, họ thực sự không màng tới địa vị cao trọng ở trên thế gian này, họ nhìn cuộc sống trần gian này chỉ là những bước đi cần phải đi qua, ban đêm họ dâng lễ cầu nguyện, thờ phượng Allah ﷻ và ban ngày họ tuân lệnh theo giáo luật của Ngài.

Ali bin Zaid nói: Al-Hasan đã đi hành hương Hajj mười lăm lần đều là đi bộ.

Maymune in Mihran thuật lại rằng một người đàn ông thuộc dòng họ Abdullah bin Umar ﷺ, có một người đến xin y chiếc Izar (mảnh quần thân dưới) nói: Izar của tôi đã rách rồi. Người đàn ông đó nói: hãy vá lại Izar rồi mặc. Abdullah bin Umar ﷺ không thích điều đó nên đã nói với người đàn ông đó: Thật tệ cho cậu quá, cậu hãy kính sợ Allah ﷻ và chớ đừng giống như nhóm người chỉ biết để những bông lộc mà Allah ﷻ đã ban bông lộc cho họ trong bụng của họ và gánh nó trên lưng của họ.⁽⁷⁸⁾

Người ta Salman Al-Farisy mặc một cái áo choàng len được làm từ lông cừu thì nói với ông: Sao ông không mặc loại mịn hơn? Ông nói: Tôi chỉ là một người bè tôi, tôi mặc giống như một người bè tôi bình thường khác.⁽⁷⁹⁾

Nhận xét về các vị Sahabah, những vị Tabi'een ngoan đạo và đức hạnh, Al-Hasan nói: thề bởi Allah, quả thật tôi kịp nhìn thấy những nhóm người mà không một ai trong số họ có một chiếc áo lạnh lặn trong nhà, không một ai trong số họ bảo

⁽⁷⁸⁾ Sifah Assafwah 1/575.

⁽⁷⁹⁾ Tawa-dhu'a Wal-Khumul trang 171.

vợ mình nấu ăn và không một ai trong số họ trái hay đặt một thứ gì đó để lót lên nên đất khi nằm ngủ.⁽⁸⁰⁾

Ông Hakim bin Hizaam, ngày nào mà ông không tìm thấy người cần sự giúp đỡ để ông thực hiện sự giúp đỡ thì ông buồn rầu nói: Ngày nào mà tôi không thấy ai đứng ở cửa nhà tôi xin hay nhờ một điều gì đó thì tôi biết rằng đó là điều không tốt đối với tôi, cầu xin Allah ﷻ ban điều tốt đẹp cho điều không tốt đẹp đó.

Malik bin Dinar, có một ngày nọ, khi ông đang ngồi thì có một ăn xin đến xin ông một thứ gì đó, lúc đó ở chỗ ông có một ổ chà là khô, ông nói với vợ của ông: hãy đưa ổ chà là cho tôi. Malik lấy đưa cho người ăn xin phân nửa và còn lại phân nửa ông đưa lại cho vợ của mình. Vợ của ông nói với ông: Hình ảnh của ông như thế được gọi là người không quan tâm đến thế gian sao? Ông có thấy người nào gởi quà đền biếu vua không trọn vẹn thế kia không? Thế là Malik gọi người ăn xin quay lại và đưa nốt phần chà là còn lại cho y, rồi ông trở vào gặp vợ và nói: này em, hãy cố gắng phân đầu, hãy thật cố gắng phân đầu, bởi quả thật Allah ﷻ phán:

﴿ خُذُوهُ فَغُلُّوهُ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ ﴿٣١﴾ ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ﴿٣٢﴾ إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ﴿٣٣﴾ وَلَا يَحْضُ عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ ﴾

[سورة الحاقة: ٣٠ - ٣٤]

﴿Hãy túm bắt và trói hẳn lại! Hãy thiêu đốt hẳn trong Hỏa ngục! Rồi sau đó, hãy xiềng hẳn bằng sợi dây xích dài bảy mươi khuỷu tay. Bởi quả thật, hẳn đã không tin nơi Allah,

(80) Hulyyah Al-Awliya' 2/146.

Đấng vĩ đại và hần cũng không nuôi ăn những người túng thiếu. ﴿ (Chương 69 – Al-Haqqah, câu 30 – 34).

Nguyên nhân bị trừng phạt nghiêm khắc như thế chỉ bởi vì đã không tin nơi Allah, Đấng Vĩ Đại, và đã không nuôi ăn những người nghèo và khó khăn.

Như vậy, đức tin Iman nơi Allah ﷻ là giải thoát được một nửa khỏi sự trừng phạt, còn một nửa còn lại được giải thoát bằng việc làm Sadaqah.

Và một trong những hệ quả tốt đẹp mà việc làm Sadaqah mang lại trên thế gian là những gì chúng ta sẽ nhìn thấy một thực tế đã xảy ra với Abdullah bin Ja'far khi ông đi thăm một làng quê của ông. Ông đã ghé tại một khu vườn chà là của một gia đình, trong đó có một cậu bé da đen đang làm việc. Và cậu bé thường mang theo lương thực của mình. Ông đi vào khu vườn và tiến gần đến cậu bé, lúc đó cậu bé đang ném thức ăn cho con chó, ném một cái bánh thì nó ăn hết, rồi cậu ném cái thứ hai rồi cái thứ ba và con chó ăn hết. Abdullah nhìn cậu bé nói: Này cậu bé, lương thực của cậu hàng ngày là bao nhiêu? Cậu bé trả lời: Như ông đã nhìn thấy đó. Abdullah hỏi: Tại sao cậu lại thích con chó này? Cậu bé trả lời: Thật ra nó không phải là chó ở vùng này, nó đến từ nơi rất xa và bị đói, tôi ghét việc tôi ăn no còn nó thì đói. Abdullah lại hỏi: Cậu sẽ làm gì trong ngày hôm nay khi thức ăn không đủ cho cả ngày? Cậu bé trả lời: Tôi sẽ gấp lại ngày này của tôi (ý nói bữa ăn sẽ giảm lại). Abdullah bin Ja'far nói: Đúng là một sự rộng lượng! Quả thật, cậu bé này rộng lượng hơn tôi nhiều.

Thế là, ông đã mua lại khu vườn chà là đó và mua cả cậu bé cùng tất cả nhưng công cụ làm vườn, rồi ông trả tự do cho cậu bé và tặng cậu bé khu vườn đó.⁽⁸¹⁾

Allah ﷻ là Đấng Rộng Lượng và Quảng Đại, Ngài ban phát nhiều hơn những gì đã làm vì Ngài, ngay cả việc đối xử tốt với loài vật.

Một hadith Sahih được Albukhari lại:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: ((بَيْنَمَا رَجُلٌ يَمْشِي بِطَرِيقٍ، اشْتَدَّ عَلَيْهِ الْعَطْشُ، فَوَجَدَ بئْرًا فَزَلَّ فِيهَا، فَشَرِبَ ثُمَّ خَرَجَ، فَإِذَا كَلْبٌ يَلْهَثُ، يَأْكُلُ التُّرَى مِنَ الْعَطْشِ، فَقَالَ الرَّجُلُ: لَقَدْ بَلَغَ هَذَا الْكَلْبُ مِنَ الْعَطْشِ مِثْلَ الَّذِي كَانَ بَلَغَ بِي، فَزَلَّ الْبئْرَ فَمَلَأَ حُفَّهُ ثُمَّ أَمْسَكَهُ بِيَدِهِ، فَسَقَى الْكَلْبَ فَشَكَرَ اللَّهُ لَهُ فَعَفَرَ لَهُ)) قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَإِنَّ لَنَا فِي الْبَهَائِمِ أَجْرًا؟ فَقَالَ: ((نَعَمْ، فِي كُلِّ ذَاتِ كَبِدٍ رَطْبَةٍ أَجْرٌ))

Ông Abu Huroiroh ﷺ thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷻ nói: “Có một người đàn ông trong lúc đang đi bộ trên đường thì rất khát nước, anh ta nhìn thấy một giếng nước và liền đi xuống để uống, uống xong anh ta trở lên thì bỗng nhìn thấy một con đang lè lưỡi vì quá khát. Người đàn ông đó nói: quả thật, con chó này đang khát giống như mình lúc này. Thế là, anh ta trở lại xuống giếng và múc nước bằng chiếc giày của mình mang lên cho con chó uống. Tri ân cho hành động của người đàn ông đó Allah đã tha thứ tội lỗi cho anh ta”. Các Sahabah nói: Thừa Thiên sứ của Allah, quả thật ngay cả đối với loài vật chúng ta cũng được ban

(81) Al-Ihya' 3/373.

ân phước nữa sao? Thiên sứ của Allah ﷺ nói: **“Đôi với mỗi sinh vật có gan ướm đều được ban cho ân phước và công đức”**.

Và trong một lời dẫn khác được ghi lại rằng có một con chó đang rất khát nước và cơn khát gần như muốn giết chết con chó, rồi một người phụ nữ phạm tội Zina thuộc dân Isra’il nhìn thấy con chó trong tình trạng như thế đã lấy nước cho nó uống, và Allah ﷻ đã tha thứ tội lỗi cho cô ta vì hành động thiện tốt đó. (*Hadith do Albukhari và Muslim ghi lại*).

Ja’far bin Muhammad bin Ali, do đức tin kiên định nơi Allah ﷻ và sự khao khát mãnh liệt phần thưởng ở nơi Ngài, ông đã nuôi ăn người nghèo tất cả thức ăn mà không chừa lại gì cho gia đình của ông cả.⁽⁸²⁾

Anas bin Sireen thường tiếp đãi đồ xá chay mỗi ngày của Ramadan cho năm trăm người.⁽⁸³⁾

Sadaqah quần áo là một việc đóng góp mang nhiều ý nghĩa cao đẹp, nó giúp mọi người kém may mắn có cái để che đậy phần kín của thân thể đồng thời giúp họ có cái để mặc thơm mát và để bảo vệ cơ thể họ. Đó là một sự biểu hiện của lòng nhân ái và ấm áp tình người.

Qiraad Abu Nuh nói: Shu’bah nhìn thấy tôi mặc một cái áo thì ông nói: anh mua cái áo này bao nhiêu tiền? Tôi nói: tám đồng bạc. Ông ta bảo tôi: thật tẻ cho anh, chẳng lẽ anh không sợ Allah ư? Anh nên mua chiếc áo với giá bốn đồng và nên Sadaqah bốn đồng, điều đó tốt hơn cho anh. Tôi nói: Này Abu Sattaam, tôi cùng với nhóm người mà chúng ta làm đẹp

⁽⁸²⁾ Sifah Assafwah 2/169.

⁽⁸³⁾ Shazdrat Azdzdahab 1/157.

cho họ xem. Ông nói: Chúng ta làm đẹp cho họ xem bởi điều gì?⁽⁸⁴⁾

Ông Amru bin Qais Al-Mala-i nói: khi nào bạn nghe một điều gì đó thuộc việc làm từ thiện thì hãy làm dù chỉ một lần, với việc làm đó bạn sẽ trở thành người của nó.

Muhammad bin Ishaq nói: Một số người dân Madinah từng sống cuộc sống mà không biết nguồn thức ăn của họ có từ đâu, nhưng rồi khi Ali bin Al-Hasan qua đời thì họ không còn thấy điều đó nữa, nguồn thức ăn hàng đêm họ có được không còn nữa.⁽⁸⁵⁾

Một người phụ nữ đến gặp Al-Layth bin Sa'ad nói: Này Abu Al-Harith! Quả thật, con trai tôi bị bệnh và nó thèm mật ong. Ông Al-Layth nói với người giúp việc: này cậu bé, hãy đưa cho bà ta một Martan mật ong. (một Martan bằng 120 Rolt, một Rolt xê dịch từ 0,45 đến 2,25 kí lô).

Ahmad bin Ibrahim là người làm Sadaqah rất nhiều. Một người ăn xin đến xin ông ta thì ông cho người ăn xin đó hai đồng Dirham, y nói Alhamdulillah thì ông cho y thêm năm đồng, người ăn xin đó lại nói Alhamdulillah thì ông cho y thêm mười đồng, và ông cứ cho thêm mỗi khi người ăn xin nói Alhamdulillah, và người ăn xin nói Alhamdulillah cho đến khi được một trăm đồng Dirham, và người ăn xin nói: Allah sẽ phù hộ cho ông những gì còn lại. Ông nói với người ăn xin đó: Thề bởi Allah, nếu anh vẫn nói Alhamdulillah thì chắc chắn tôi sẽ đưa thêm cho anh cho dù phải thêm đến mười ngàn Dirham.⁽⁸⁶⁾

⁽⁸⁴⁾ Sifah Assafwah 3/350.

⁽⁸⁵⁾ Al-Bida-yah Wanniha-yah 9/117.

⁽⁸⁶⁾ Al-Bida-yah Wanniha-yah 11/131.

Khi ông Al-Hasan bin Sahl bị chỉ trích bởi vì ông đã cho quá nhiều với lời: “Trong sự phung phí không có điều tốt” thì ông nói: “Đúng vậy, trong điều tốt không có sự phung phí”.⁽⁸⁷⁾

Quả thật, Khalid Attahaan đã mua bản thân mình từ Allah ﷻ bốn lần và đã làm Sadaqah với số bạc bằng trọng lượng của cơ thể mình, ông đã làm Sadaqah như vậy bốn lần.

Một trong những hình ảnh về lòng tốt của những người được cho là có lòng tốt đích thực là hình ảnh họ chỉ chu cấp và chi ra cho con cái và gia đình của họ với lượng vừa đủ cho cuộc sống nhưng khi họ chi ra để làm từ thiện cho xã hội, cho cộng đồng thì chúng ta thấy họ vô cùng rộng lượng và hào phóng không thể diễn tả thành lời. Điều đó được cho là hình ảnh thực sự của lòng tốt cao đẹp trong thế giới văn minh hôm nay: có nghĩa rằng một người chi tiêu cho bản thân mình một cách tiết kiệm gần như hà tiện, mặc dù y là người giàu có nhưng ăn mặc áo quần rất giản dị, không cao sang quý phái, như y chi ra hàng triệu và hàng tỉ cho việc xây dựng trường học, hỗ trợ trẻ mồ côi, tài trợ cho những ham học ..

Quả thật, hình ảnh cao đẹp này đã có trong Islam, những tín đồ của Islam đã đi trước họ về mặt này. Abu Bakr ﷺ là một hình ảnh tiêu biểu, ông là một người sống rất giản dị, ông mặc quần áo đơn giản, ăn thức ăn đạm bạc nhưng khi những người Muslim cần sự hỗ trợ thì ông vô cùng hào phóng trong chi dùng cho việc làm chính nghĩa của Allah. Trong trận chiến Tabuk, ông đã dùng hết toàn bộ tài sản của ông để đóng góp cho trận chinh chiến đó. Tương tự, Uthman ﷺ là một người rất giàu có, vào thời dưới sự lãnh đạo của Umar ﷺ,

⁽⁸⁷⁾ Wafiyat Al'Ayaan 2/121.

người dân gặp phải trời hạn hán rất nặng, một đoàn buôn của Uthman từ xứ Sham mang đến cho Uthman một ngàn con lạc đà, trên lưng của chúng chuyên chở rất nhiều loại lương thực và quần áo không thể ước tính hết giá trị đích thực của nguồn tài sản này là bao nhiêu. Những người thương buôn đã đến gặp Uthman ﷺ đòi ông chuyển nhượng tất cả số hàng hóa này lại cho họ. Uthman ﷺ nói: các ông trả tôi bao nhiêu lợi nhuận? Họ nói: 5 %. Uthman ﷺ nói: quả thật, có người đã trả tôi nhiều hơn thế. Thế là cuộc thương lượng tiếp tục diễn ra, họ tiếp tục tăng thêm mức lợi nhuận cho Uthman ﷺ lên đến 10 %. Uthman ﷺ nói với họ: quả thật, tôi đã tìm thấy người cho tôi lợi nhuận cao nhất. Rồi ông đã Sadaqah hết tất cả toàn bộ hàng hóa đó.⁽⁸⁸⁾

Hãy tốt với linh hồn của mình mà dang tay rộng lượng, bởi vì trong việc làm đó sẽ những đóng góp thiết thực dành cho những người nghèo, những người cận nghèo, những người láng giềng, và bà con thân thích, đồng thời việc làm đó làm gia tăng thêm bổng lộc.

Hãy nghĩ đến cho một ngày mai khi cõi mộ sẽ bao trùm lấy tất cả mọi thành phần trong nhân loại: những người ăn uống no nê và hả hê, những người chỉ tạm đủ ăn, những người bữa đói bữa no, những người ăn mặc sang trọng quý phái, những người ăn mặc giản dị và những người áo quần bần hàn, ... tất cả đều sẽ ở trong cõi mộ tối tăm với hai bàn tay trắng, không thể mang theo bất cứ những thứ gì, tài sản, tiền bạc, danh vọng lúc đó trở nên vô nghĩa .. chỉ có việc làm thiện tốt sẽ là người bạn đồng hành với họ nơi cõi mộ và sẽ cho họ ánh sáng nơi tăm tối ngột ngạt đó.

⁽⁸⁸⁾ Akhlaaquina Al-Ijtima'iyah của tiến sĩ Mustafa Assaba'i trang 21.

Sa'een bin Abdul-Aziz khi được hỏi về cuộc sống tạm đủ là như thế nào thì ông nói: một ngày no và một ngày đói. ⁽⁸⁹⁾

Sau đây là những lời kêu gọi dành riêng cho phụ nữ:

Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((تَصَدَّقْنَ يَا مَعْشَرَ النِّسَاءِ وَلَوْ مِنْ حُلِيِّكُنَّ)) رواه مسلم.

“Hỡi toàn thể phụ nữ, hãy làm Sadaqah cho dù với nữ trang của các nàng!” (Muslim).

((يَا مَعْشَرَ النِّسَاءِ تَصَدَّقْنَ ، فَإِنِّي رَأَيْتُكُنَّ أَكْثَرَ أَهْلِ النَّارِ)) رواه البخاري ومسلم.

“Hỡi toàn thể phụ nữ, hãy làm Sadaqah, bởi quả thật Ta đã thấy các nàng là những người chiếm đa số cư dân nơi Hỏa Ngục” (Albukhari, Muslim).

Bà A'ishah thuật lại rằng Thiên sứ của Allah nói:

((إِذَا أَنْفَقَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ طَعَامِ بَيْتِهَا غَيْرَ مُفْسِدَةٍ كَانَ لَهَا أَجْرُهَا بِمَا أَنْفَقَتْ وَلِزَوْجِهَا أَجْرُهُ بِمَا كَسَبَ ، وَلِلْحَازِنِ مِثْلُ ذَلِكَ ، لَا يَنْقُصُ بَعْضُهُمْ أَجْرَ بَعْضٍ شَيْئًا)) رواه البخاري ومسلم.

“Nếu một người phụ nữ bỏ thứ thức ăn từ thức ăn nhà của cô ta và thức ăn đó không bị hư thì cô ta được ban cho công đức và ân phước với những gì mà cô ta đã bỏ thứ, và chồng của cô ta sẽ được ban cho ân phước với những gì mà y đã làm, và người giữ kho cũng giống như vậy, người này không bị cắt xén đi bởi người kia bất cứ điều gì từ ân phước và công đức của họ” (Albukhari, Muslim).

⁽⁸⁹⁾ Tazdkirah Al-Huffaazh 1/291.

Một trong những hình ảnh đáp lại lời kêu gọi của Thiên sứ ﷺ trong thời của Người từ những người phụ nữ là những gì được bà Ummu Sinan Al-Aslamiyah ﷺ thuật lại về trận chiến Tabuk khi bà nói: “Quả thật tôi đã nhìn thấy một cái áo được trải ra trước mặt của Nabi ﷺ trong nhà của bà A’ishah, trên đó là lương thực, các dụng cụ sinh hoạt, những chiến vòng chân, những đôi bông tai, những chiếc nhẫn, được chất đầy do những người phụ nữ gởi đến để đóng góp ủng hộ cho những người Muslim chuẩn bị trong hành trang cho trận chiến đó”⁽⁹⁰⁾

Lời kêu gọi chung dành cho cả nam lẫn nữ, Allah Tối Cao phán về ân phước mà Ngài sẽ dành cho những ai làm Sadaqah cho con đường chính nghĩa của Allah:

﴿مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَتَتْتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضْعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ [سورة البقرة: ٢٦١]

«**Hình ảnh của những người chi dùng tiền của và tài sản của họ cho con đường chính nghĩa của Allah giống như một hạt giống trở ra bảy nhánh bông, mỗi nhánh bông trở ra một trăm hạt. Và Allah sẽ nhân lên thêm nữa cho những ai Ngài muốn bởi vì Allah là Đấng Quảng Đại, Bao La và Biết hết mọi việc.**» (Chương 2 – Albaqarah, câu 261).

Allah ﷻ ví việc chi dùng cho con đường chính nghĩa của Allah của làm bố thí – dù là với ý nghĩa chiến đấu nơi chiến trường hay tắt con đường thiện tốt – giống như họ gieo xuống những hạt mầm rồi mỗi hạt mọc ra bảy nhánh bông và

⁽⁹⁰⁾ Al-Isabah Fi Tamyeez As-Sahabah của học giả Ibnu Hajar 4/350.

Dù chi với nửa quả chà là . . !

trong mỗi nhánh bông có đến một trăm hạt, và phần ân phước và công đức của việc làm này không dừng lại đó mà sẽ được Ngài nhân thêm và nhân thêm nhiều hơn nữa đối với ai Ngài muốn tùy theo hoàn cảnh bố thí, đức tin Iman và lòng thành tâm của người bố thí và làm Sadaqah.

Quả thật, phần thưởng dành cho việc bố thí sẽ khác nhau tùy theo tâm niệm và lòng thành của một người.

Quý đồng đạo Muslim thân hữu,

Chúng ta hãy suy ngẫm về những lời phán của Allah, Đấng Tối Cao và Ân Phúc:

﴿ مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ ﴾ [سورة النحل: ٩٦]

﴿Những gì ở nơi các người sẽ cạn kiệt còn những gì ở nơi Allah thì sẽ còn mãi, và chắc chắn TA (Allah) sẽ ban thưởng cho những ai kiên nhẫn phần thưởng tùy theo việc tốt nhất mà họ đã làm.﴾ (Chương 16 – Annahl, câu 96).

﴿ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾ ﴾ [سورة النحل: ٩٧]

﴿Ai làm việc thiện, dù nam hay nữ, và là một người có đức tin thì chắc chắn TA sẽ cho y sống một đời sống lành mạnh và tốt đẹp, và chắc chắn TA sẽ ban cho họ phần thưởng tùy theo điều tốt nhất mà họ đã làm.﴾ (Chương 16 – Annahl, câu 97).

﴿ هَاتِنْتُمْ هٰؤُلَاءِ تُدْعَوْنَ لِتُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَمِنْكُمْ مَّن يَبْخُلُ وَمَن يَبْخُلْ

فَإِنَّمَا يَبْخُلُ عَنِ نَفْسِهِ ۗ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ ۗ وَإِن تَتَوَلَّوْا يَسْتَبَدِلْ قَوْمًا
غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَلَكُمْ ﴿٣٨﴾ [سورة محمد: ٣٨]

﴿Này các người, các người là những người được kêu gọi chi dùng tài sản của các người cho chính nghĩa của Allah nhưng trong các người có một số keo kiệt. Và ai keo kiệt thì quả thật chỉ keo kiệt với chính bản thân y mà thôi bởi vì Allah là Đấng Giàu Có và Đầy Đủ còn các người mới là những kẻ n nghèo khó. Và nếu các người quay lưng thì Ngài sẽ đưa một đám người khác đến thay thế các người rồi họ sẽ không giống như các người.﴾ (Chương 47 – Muhammad, câu 38).

﴿الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ
وَاعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿٣٧﴾﴾ [سورة النساء: ٣٧]

﴿Những kẻ mang tâm tính keo kiệt và xúi giục thiên hạ keo kiệt như mình và thường che giấu những thiên lộc được Allah ban cho. Và TA đã chuẩn bị cho những kẻ không có đức tin một sự trừng phạt nhục nhã.﴾ (Chương 4 – Annisa', câu 37).

Thề bởi Allah, quả thật chúng ta giống như những gì Arrabi'a bin Khathim đã nói: Chúng ta đã trở thành những người yếu đuối và tội lỗi, chúng ta chỉ biết ăn bổng lộc của chúng ta và chờ hết tuổi đời của chúng ta. ⁽⁹¹⁾

Không chỉ thế, chúng ta cũng giống như những gì Al-Mughirah đã nói: Chúng ta trở nên chìm đắm trong ân huệ và

⁽⁹¹⁾ Sifah Assafwah 3/67.

thiên lộc, chúng ta không biết tri ân Allah ﷻ, chúng ta thực sự cần đến Ngài nhưng chúng ta lại càng ngày càng trở nên cách xa Ngài.⁽⁹²⁾

Quý đồng đạo Muslim thân hữu!

Quả thật, tiền bạc và tài sản là ân huệ mà Allah ﷻ đã gửi đến cho chúng ta và Ngài đặt chúng ở nơi chúng ta như là một tín vật mang lại sự phúc lành, tuy nhiên, không biết cách chi dùng có thể những ân huệ đó sẽ trở thành thứ khiến chúng ta bị nguyên rủa khi mà chúng ta không biết dùng nó để hỗ trợ việc tuân lệnh Ngài, và có thể chúng sẽ ngăn cản chúng ta trên con đường tiến đến Thiên Đàng của Ngài. Chúng ta chớ đừng tỏ thái độ như một kẻ phụ ơn và cho rằng những ân huệ được ban cho là do chính sự nỗ lực của bản thân thu hái được. Quả thật, Qarun đã nói như thế, Allah ﷻ phán về lời của hắn:

﴿ قَالَ إِنَّمَا أُوتِيْتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي أَوْ لَمْ يَعْلَمِ أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مَنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرَ جَمْعًا وَلَا يُسْأَلُ عَن ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ﴾

﴿ [سورة القصص: ٧٨] ﴾

﴿Y nói: “Ta được giàu có là do sự hiểu biết của ta mà thôi”. Phải chăng y đã không biết việc Allah đã tiêu diệt ai là người đã có nhiều quyền lực và giàu có hơn y ở những thế hệ trước y hay sao? Và những kẻ tội lỗi sẽ không bị hỏi (ngay) về tội lỗi của chúng.﴾ (Chương 28 – AlQasas, câu 78).

Quý đồng đạo Muslim thân hữu,

⁽⁹²⁾ Tazkiyah Annufus trang 96.

Dù chi với nửa quả chà là . . !

Nếu chúng ta đang bước đi trên con đường làm Sadaqah, thì chúng ta đừng để Shaytan ngăn cản chúng ta trên bước đường thiện tốt đó, chúng ta hãy luôn ghi nhớ mọi lúc mọi nơi lời phán của Allah ﷻ:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمْ يَوْمٌ لَّا بَيْعُ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفْعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿254﴾﴾ [سورة البقرة: 254]

﴿Hỡi những người có đức tin! Hãy chi dùng tài sản mà TA (Allah) đã cung cấp cho các ngươi (để làm việc thiện) trước khi xảy ra Ngày mà sẽ không có việc mua bán đổi chác, sẽ không có tình bạn hữu nghị (bao che cho nhau) và cũng sẽ không có sự can thiệp nào. Và những kẻ không có đức tin là những kẻ làm điều sai quấy.﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 254).

Và chúng ta chớ đừng bao giờ nghĩ rằng việc Sadaqah chỉ gói gọn trong phạm vi tài sản và tiền bạc của chúng ta mà thật ra việc làm Sadaqah là một phạm vi rộng lớn, chúng ta có thể làm Sadaqah mà không cần đến tiền bạc và tài sản. Thiên sứ của Allah ﷻ nói:

((لَا تَحْقِرَنَّ مِنَ الْمَعْرُوفِ شَيْئًا وَلَوْ أَنَّ تَلَقَىٰ أَخَاكَ بِوَجْهِ طَلِقِ)) رواه مسلم.

“Chớ đừng xem thường bất cứ việc làm thiện tốt nào cho dù chỉ là việc nhìn người anh em của mình với gương mặt vui vẻ (thì cũng không xem thường)” (Muslim).

Ông Abu Zdar Jundub bin Jana-dah ﷺ thuật lại: tôi nói: Thưa Thiên sứ của Allah! Việc làm nào tốt nhất? Thiên sứ của Allah ﷻ nói:

((إِيمَانٌ بِاللَّهِ وَجِهَادٌ فِي سَبِيلِهِ))

“Đức tin Iman nơi Allah và chiến đấu cho con đường chính nghĩa của Ngài”.

Tôi nói: việc giải phóng nữ nô lệ nào là tốt nhất thì Người nói:

((أَعْلَاهَا تَمَنَّا، وَأَنْفُسُهَا عِنْدَ أَهْلِهَا))

“Nữ nô lệ có giá đắt nhất và được người chủ nhân của cô ta yêu thích nhất”.

Tôi nói: Nếu tôi không thể làm điều đó? Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((تُعِينُ صَانِعًا، أَوْ تَصْنَعُ لِأَخْرَقَ))

“Giúp đỡ người nghèo, người có hoàn cảnh khó khăn hoặc phụ giúp những người tật nguyện”

Tôi nói: Thừa Thiên sứ của Allah, nếu tôi không thể cả những điều nhỏ nhặt đó thì như thế nào? Người ﷺ nói:

((تَكْفُفُ شَرَّكَ عَنِ النَّاسِ فَإِنَّهَا صَدَقَةٌ مِنْكَ عَلَى نَفْسِكَ))

“Ngăn lại điều xấu của bản thân mình khỏi mọi người bởi quả thật đó là việc làm Sadaqah từ bản thân cho chính mình” (Muslim).

Trong một Hadith khác, Thiên sứ của Allah ﷺ tập hợp nhiều hình thức Sadaqah, Người nói:

((كُلُّ سَلَامِي مِنَ النَّاسِ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ كُلُّ يَوْمٍ تَطْلُعُ فِيهِ الشَّمْسُ ، يَعِدِلُ بَيْنَ الْإِثْنَيْنِ صَدَقَةٌ ، وَيُعِينُ الرَّجُلَ عَلَى دَابَّتِهِ ، فَيَحْمِلُ عَلَيْهَا ، أَوْ يَرْفَعُ عَلَيْهَا مَتَاعَهُ صَدَقَةٌ ، وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ ، وَكُلُّ خَطْوَةٍ يَخْطُوهَا إِلَى الصَّلَاةِ صَدَقَةٌ ، وَيُمِيطُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ)) متفق عليه.

“Mỗi ngày khi mặt trời mọc thì mỗi một khúc xương của con người đều mang lại việc làm Sadaqah, sự phân xử công bằng giữa hai người là việc làm Sadaqah, giúp đỡ một người leo lên con vật cưỡi của y hoặc giúp y khiêng đồ đạc lên con vật cưỡi là việc làm Sadaqah, lời nói tốt đẹp là việc làm Sadaqah, mỗi một bước đi đến lễ nguyện Salah là việc làm Sadaqah, nhất những thứ gây hại trên đường đi là việc làm Sadaqah” (Albukhari, Muslim).

Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((اشْفَعُوا تُؤَجَّرُوا وَيَقْضَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ مَا أَحَبَّ)) متفق عليه.

“Các người hãy can thiệp xin trợ giúp (cho người cần giúp) thì các người sẽ được ban ân phước, và Allah Tối Cao sẽ giải quyết trên chiếc lưỡi của vị Nabi của Ngài điều Ngài yêu thích.” (Albukhari, Muslim).

Một trong những hình thức Sadaqah mang lại ân phước to lớn là giải hòa và gắn kết hai người (hay hai nhóm) đang có sự hiềm khích nhau. Abu Dawood ghi lại Hadith Sahih:

عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- ((أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَفْضَلِ مِنْ دَرَجَةِ الصَّيَامِ وَالصَّلَاةِ وَالصَّدَقَةِ)). قَالُوا بَلَى. قَالَ ((إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ))

Ông Abu Ad-Darda' ﷺ thuật lại: Thiên sứ của Allah ﷻ nói: “**Các người có muốn Ta chỉ các người việc làm tốt hơn cả nhịn chay, lễ nguyện Salah và Sadaqah không?**”. Các vị Sahabah nói: Chúng tôi muốn thế. Người nói: “**Giải hòa giữa hai bên (đang có sự hiềm khích)**”.

Quý đồng đạo Muslim thân hữu,

Thiên sứ của Allah ﷻ nói:

((إِنَّكَ لَنْ تُنْفِقَ نَفَقَةً تَبْتَغِي بِهَا وَجْهَ اللَّهِ إِلَّا أَجْرَتْ عَلَيْهَا، حَتَّى اللُّقْمَةَ تَرْفَعَهَا إِلَى فِي امْرَأَتِكَ)) متفق عليه.

“**Quả thật, bất cứ thứ gì người chi dùng với lòng thành tâm vì sắc diện của Allah thì đều được Ngài ban ân phước và công đức, ngay cả chỉ là một miếng ăn người đưa vào miệng của vợ mình thì cũng được ban ân phước và công đức.**” (Albukhari, Muslim).

Các cánh cửa của việc làm từ thiện thì rất nhiều, chỉ cần chúng ta hành động và thành tâm mà thôi.

Cầu xin Allah ﷻ hướng dẫn và phù hộ tôi, các quý đạo hữu cùng cha mẹ của chúng ta luôn là những người biết tri ân Allah ﷻ qua việc làm Sadaqah cho con đường chính nghĩa của Ngài trong lúc phồn thịnh cũng như trong lúc khó khăn.

Dù chi với nửa quả chà là . . !

Cầu xin Allah ﷻ phù hộ chúng ta để chúng ta ở cùng với những người được mời gọi vào Ngày Phục Sinh với lời:

﴿أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ﴾ [سورة الأعراف: ٤٩]

﴿**Quý vị hãy đi vào Thiên Đàng, quý vị sẽ không còn phải lo sợ cũng sẽ không còn phải buồn phiền**﴾ (Chương 7 – Al-A'raf, câu 49).

